

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษากาการวิเคราะห์พฤติกรรมกาแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และ
งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกาแสดงออก

ความหมายของพฤติกรรมกาแสดงออก

ลักษณะของพฤติกรรมกาแสดงออก

ชนิดของพฤติกรรมกาแสดงออก

พฤติกรรมกาแสดงออกของวัยรุ่น

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

วัยรุ่นกับเพศตรงข้าม

ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามของวัยรุ่น

พฤติกรรมกาที่มีคู่รักในวัยเรียน

พฤติกรรมกาที่นัดหมายกับเพศตรงข้าม

แนวทางในการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม

บทบาทของบิดามารดาต่อการคบเพศตรงข้ามของวัยรุ่น

บทบาทของครูต่อการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของวัยรุ่น

ผลที่เกิดจากพฤติกรรมกาแสดงออกต่อเพศตรงข้าม

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออก

ความหมายของพฤติกรรมการแสดงออก

จากการศึกษาค้นคว้าเรื่องของพฤติกรรมมีผู้ให้ความหมายต่างกัน ดังนี้

เดโช สนวนานนท์ (2525, หน้า 2) กล่าวว่า พฤติกรรม เป็นอาการกระทำ หรืออาการแสดงออกของร่างกาย ชูดา จิตติทัตษ์ (2525, หน้า 2) กล่าวว่า พฤติกรรม เป็นการกระทำของคนที่เกี่ยวข้องกับคนอื่นในสังคม ซึ่งไม่รวมเฉพาะสิ่งที่ปรากฏออกมาภายนอกเท่านั้น แต่ยังรวมถึงสิ่งที่อยู่ภายในใจที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้โดยตรง

สุชา จันทน์เอม (2528, หน้า 73) กล่าวว่า พฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมที่มนุษย์แสดงออก เช่น การเดิน การเขียน และสิ่งที่มองเห็นได้ยากหรือมองไม่เห็น เช่น การฟัง การจำ และการคิดหาเหตุผล พฤติกรรมทุกชนิดที่แสดงออกมีจุดมุ่งหมายปลายทางที่ผู้แสดงออกต้องการไปถึง และมีหลักในการศึกษาพฤติกรรม ดังนี้

1. พฤติกรรมทุกชนิดจะต้องมีสาเหตุ
2. พฤติกรรมที่เหมือนกัน อาจจะมีสาเหตุที่ต่างกัน
3. พฤติกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่จำเป็นจะต้องเกิดมาจากสาเหตุเพียงอย่างเดียว แต่อาจจะเกิดขึ้นจากหลายอย่างก็ได้

สรุปพฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับคนอื่นในสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายในการแสดงออก ที่ปรากฏออกมาให้เห็นหรือสัมผัสได้ และไม่สามารถเห็นหรือสัมผัสไม่ได้โดยตรง

ส่วน “พฤติกรรมการแสดงออก” ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้หลายคน ดังนี้

ไวลเป้ (Wolpe, 1973 อ้างใน กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2537, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการแสดงออกที่แสดงถึงสิทธิความรู้สึกส่วนบุคคล ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคม รวมไปถึงการแสดงความรัก และการยกย่องชมเชย พฤติกรรมที่เกิดจากสถานการณ์ที่เป็นผลมาจากการเรียนรู้ จะเป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งทางด้านภาษาและท่าทาง

ซานสเบอรี (Sansbury, 1974, p.118) ให้ความหมายพฤติกรรมการแสดงออกไว้ว่า เป็นลักษณะหนึ่งของการแสดงความคิด และความรู้สึกต่างๆ ออกมา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งทางด้านภาษา ท่าทาง และน้ำเสียง

เฟนสเตอร์ไฮม์ และแบร์ (Fensterheim and Baer, 1975, pp.33-34) กล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกว่า เป็นเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยเน้นที่เสรีภาพของอารมณ์ การปราศจากความวิตกกังวลและสิทธิเป็นสำคัญ

โบเวอร์ และโบเวอร์ (Bower and Bower, 1976 อ้างใน กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2537, หน้า 12) สรุปว่า พฤติกรรมการแสดงออกเป็นความสามารถที่จะแสดงความรู้สึกต่าง ๆ ของตนเองว่าจะเลือกทำอย่างไร เพื่อเพิ่มพูนความภาคภูมิใจ สร้างความมั่นใจให้กับตนเองมากขึ้น สามารถแสดงความไม่เห็นด้วย และรู้จักวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองกับผู้อื่น

ละเอียด ชูประยูร และคณะ (2521, หน้า 7) ได้ให้ความหมายว่า พฤติกรรมการแสดงออก เป็นการแสดงออกของความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ตามสิทธิของบุคคล การแสดงออกนั้นต้องมีเหตุผลและเป็นที่ยอมรับในสังคม

จากคำจำกัดความข้างต้นพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออก หมายถึง การแสดงความรู้สึกนึกคิดออกมาในลักษณะต่าง ๆ ตามความเหมาะสมโดยมีเหตุผลของการแสดงออกและเป็นที่ยอมรับในสังคม ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับตนเองมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาลักษณะของพฤติกรรมแสดงออกของเด็กวัยรุ่น จึงมีแง่มุมต่าง ๆ ที่ชวนให้ศึกษาต่อไป

ลักษณะของพฤติกรรมแสดงออก

อัลเบอร์ตี และเอมมอนส์ (Alberti and Emmons, 1978 อ้างใน กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2537, หน้า 13) ได้รวบรวมลักษณะสำคัญของพฤติกรรมแสดงออกดังนี้

1. เป็นการแสดงตนเองออกมาให้ปรากฏ
2. เป็นการแสดงออกอย่างจริงใจ
3. เป็นการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา

4. มีลักษณะเป็นการส่งเสริมตนเอง
5. ไม่มีลักษณะที่เป็นการทำร้ายความรู้สึกของคนอื่น
6. บางครั้งต้องใช้คำพูดในการสื่อสาร เช่น พูดแสดงความรู้สึก พูดแสดงความคิดเห็นและขอร้อง เป็นต้น
7. บางครั้งไม่ต้องใช้คำพูดในการสื่อสาร เช่น การใช้สายตา น้ำเสียง ท่าทางการวางตัว เป็นต้น
8. มีความเหมาะสมแก่บุคคล และสถานการณ์มากกว่าที่จะเป็นลักษณะสากล
9. มีลักษณะรับผิดชอบต่อสังคม
10. เป็นลักษณะผสมผสานกันของทักษะที่ได้เรียนรู้มา ไม่ใช่ลักษณะที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

ละอียด ชูประยูร และคณะ (2521, หน้า 9-10) ได้รวบรวมลักษณะของพฤติกรรมการแสดงออก สรุปได้ดังนี้

1. การปฏิบัติที่จะทำตามคำขอร้อง
2. การเปิดเผยข้อจำกัดส่วนตัว
3. การริเริ่มการติดต่อในสังคม
4. การแสดงความรู้สึกทางบวก
5. การแสดงความคิดวิพากษ์วิจารณ์
6. การแสดงความเป็นตัวของตัวเอง
7. การกล้าแสดงออกในเหตุการณ์ที่ควรได้รับสิทธิ
8. การให้คำตอบ และการตอบสนองในทางลบ

ชนิดของพฤติกรรมการแสดงออก

การแสดงออกที่เหมาะสมนั้นย่อมแตกต่างกันไปตามสถานการณ์และบุคคล ซึ่งสมาทีกีและแทมมีเนน (Smaky and Tamminen, 1976 อ้างใน กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2537, หน้า 16-17) ได้แบ่งชนิดของพฤติกรรมการแสดงออก เป็น 3 ระดับ คือ

1. พฤติกรรมการแสดงออกเพียงเล็กน้อย (Minimally Assertive) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากคำพูดและการแสดงออก ว่ามีลักษณะไม่ยอมตามผู้ที่เคยเอาเปรียบแต่ขณะเดียวกันก็ไม่เป็นแบบก้าวร้าว รู้ว่าตนเองรู้สึกอย่างไรในระดับนี้

2. พฤติกรรมการแสดงออกด้วยความมั่นใจ (Confidently Assertive) ซึ่งสามารถสังเกตได้จากน้ำเสียงที่หนักแน่น เชื่อมั่น ได้ตอบโต้รวดเร็ว รู้จักใช้คำพูดที่ตรงกับความรู้สึกที่เกิดขึ้น โดยปราศจากการเหน็บแนม แกะแค้นฝ่ายตรงข้าม และพูดด้วยเหตุผล

3. พฤติกรรมการแสดงออกพร้อม (Mutually Assertive) มีลักษณะที่สามารถฟังและตอบฝ่ายตรงข้ามได้อย่างเข้าใจ รวมทั้งรู้ว่าฝ่ายตรงข้ามมีความรู้สึกอย่างไร นอกจากนั้นสามารถเผชิญหน้า (Confront) กับฝ่ายตรงข้ามที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม เช่น โกรธโดยไม่มีเหตุผลหรือขาดความรับผิดชอบ

นอกจากนี้ หลุยส์ จำปาเทศ (2533, หน้า 134-136) ได้จำแนกพฤติกรรมการแสดงออก เป็น 4 ชนิด ดังนี้ คือ

1. การแสดงออกในเหตุการณ์ทั่วไป (Basic Assertion) เป็นการแสดงออกโดยตรงถึงความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็นตามสิทธิ โดยไม่เกี่ยวข้องกับทักษะทางสังคมอื่น ๆ การแสดงออกเช่นนี้ ได้แก่ การเชื่อเชิญ การชักชวน การโฆษณา การตอบปฏิเสธ การแสดงการปลอบใจ เห็นใจ การขอความช่วยเหลือ การนอบน้อม เป็นต้น

2. การแสดงออกถึงความเห็นใจ (Empathic Assertion) เป็นการแสดงออกโดยเอาใจเขามาใส่ใจเรา เพื่อเป็นการถ่ายทอดความรู้สึก และความต้องการที่มีอยู่ให้คู่สนทนาทราบ การแสดงออกแบบนี้จะสัมพันธ์กับการแสดงออกของคู่สนทนามากกว่าธรรมดา จะประกอบไปด้วยการยอมรับสถานการณ์ หรือความรู้สึกของคู่สนทนาตามที่เขายกหรือเล่าให้ฟัง และการยอมรับในสิทธิของตนเองและผู้อื่น จำเป็นต้องคำนึงถึงเสมอ

3. การแสดงออกที่ค่อนข้างรุนแรงมากขึ้น (Escalating Assertion) เป็นการแสดงออกที่แสดงถึงความเข้มแข็ง หรือค่อนข้างรุนแรงมากขึ้นกว่าปกติไปเรื่อย ๆ อาจมีอารมณ์และเนื้อหาค่อนข้างลบบ้าง เป้าหมายก็เพื่อต้องการตอบสนองบุคคลที่

บุกรุกสิทธิมากเกินไป ระดับของการแสดงออกจะค่อย ๆ เพิ่มความรุนแรงขึ้น แข็งกร้าวขึ้น แต่มิใช่เป็นการก้าวร้าว การแสดงออกแบบนี้มีเป้าหมายที่จะเรียกร้องสิทธิหรือต้องการปฏิเสธอย่างตรงไปตรงมา

4. การแสดงออกแบบเผชิญหน้ากับความเป็นจริง (Confrontive Assertion) ใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการหยุดการกระทำของผู้อื่น โดยการปรึกษาหารือกันหรืออธิบายการกระทำ

พฤติกรรมการแสดงออกของเด็กวัยร่น

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มเด็กวัยร่น ที่ผู้วิจัยหมายถึงนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีผู้ให้ความหมายลักษณะของพฤติกรรมแสดงออกของเด็กวัยร่นไว้หลายท่าน สรุปได้ดังนี้

โรเจอร์ส (Rogers, 1973 อ้างใน กุลกนก นิมหนู, 2537, หน้า 18) กล่าวถึงเด็กวัยร่นว่า เป็นวัยที่มีอารมณ์รุนแรง มีการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา การแสดงออกทางอารมณ์เหล่านี้ จะเกิดขึ้นได้ง่ายและเปลี่ยนแปลงเร็ว

จรินทร์ สกุดถาวร (2536, หน้า 24) กล่าวถึงวัยร่นว่า เป็นวัยที่เริ่มมีความรู้สึกทางเพศ ต้องการความอิสระ ต้องการพึ่งตนเอง แสวงหาความรู้ อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองทำในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ตนยังไม่เคยทำ เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหามาก มีความยุ่งยาก สับสน เพราะเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของวัยที่สำคัญยิ่ง เป็นวัยที่มีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม เปลี่ยนแปลงง่าย การแสดงออกทางอารมณ์จะเกิดง่าย แต่หายเร็ว และมีลักษณะที่รุนแรง ดังนั้น วัยร่นจึงเป็นวัยที่ต้องการการปรับตัว

ปราณี รามสูต (2528, หน้า 12,23) ได้กล่าวว่า เด็กวัยร่น เป็นวัยที่เปิดเผยหิวกระหาย แสวงหา ผสมปนเปหลายแบบอย่าง มีความสับสน เจ้าอารมณ์ ก้าวร้าว สุขภาพดี มีความคับข้องใจ กระตือรือร้น และรักสนุก

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2530, หน้า 23) กล่าวถึงลักษณะวัยแรกร่น (12-15 ปี) ว่า วัยนี้มีอารมณ์รุนแรงเปลี่ยนแปลงง่ายและรวดเร็ว เมื่อเข้าสู่วัยร่น (16-25 ปี) อารมณ์

จะรุนแรงขึ้น ตอนปลายวัยจะเริ่มละทิ้งลักษณะนิสัยเดิม ความรู้สึกนึกคิดเปลี่ยนไปเป็นลักษณะผู้ใหญ่ ลดความรุนแรง รอบคอบขึ้น

พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นนั้น ในด้านพัฒนาการทางเพศทำให้วัยรุ่นสนใจเพศตรงข้าม และเพื่อต้องการให้เกิดการยอมรับจากสังคม วัยรุ่นจึงแสดงออกด้วยการพิถีพิถันในการแต่งกาย ชอบแต่งกายตามแฟชั่นที่นิยมกันในหมู่วัยรุ่น ที่พบเห็นจากกลุ่มเพื่อน หรือสื่อมวลชน เช่น โทรศัพท์ ภาพยนตร์ รวมทั้งการใช้ภาษาแสดงเหมือนในโฆษณาที่ได้ยิน เลียนแบบกิริยาท่าทางแบบดารา พฤติกรรมการแสดงออกที่ต้องการให้ตนเป็นที่ต้องใจของสังคม และเพศตรงข้ามนี้ จึงเป็นความกระวนกระวายใจของวัยรุ่น วัยรุ่นมักมีอารมณ์ไม่เป็นไปตามปกติ เมื่อไม่สมหวังตั้งใจหรือถูกกีดกัน สอดคล้องกับ จีวีวรรณ สุขพันธ์ไพธาราม (2527, หน้า 90-91) ที่กล่าวถึง พฤติกรรมแสดงออกว่า วัยรุ่นมีความสนใจ ต้องการติดต่อกับเพศตรงข้าม โดยแต่ละคนจะแสดงออกในลักษณะต่างกัน บางคนแสดงออกอย่างเปิดเผย เช่น การกระเช้าเข้าหา แห้ว แสดงท่าทีเรียกร้องความสนใจจากเพศตรงข้าม ด้วยการแต่งกาย ทำกิริยาท่าทางเด่น หรือบางคนอาจสงวนท่าที สงบเสถียรทำเป็นไม่สนใจเพศตรงข้ามก็มี

ส่วนความแตกต่างทางด้านเพศของผู้ชายและผู้หญิง มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของทั้งสองเพศเป็นอย่างมาก กล่าวคือ โดยธรรมชาติทั่วไป ผู้ชายและผู้หญิงมีความแตกต่างกันทางด้านรูปร่าง สรีระ ความแข็งแรง ผู้ชายจะมีรูปร่างใหญ่ และแข็งแรงกว่าผู้หญิง ความแตกต่างทางกายนี้มีผลต่ออารมณ์ ทำให้การแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของผู้ชายจะมีอิสระมากกว่าผู้หญิง เช่น การแสดงความหุนหัน วู่วามและความรุนแรงทางอารมณ์ การแสดงออกทางด้านการจับกลุ่มอยู่กับเพื่อน การเล่นกีฬา เพื่อช่วยระบายความเครียดในใจ เด็กชายมีโอกาสดูได้มากกว่าเด็กหญิง เพราะมักถือกันว่าเป็นเรื่องของลูกผู้ชายต้องมูทะลุุดัน การคบเพื่อนฝูงแสดงว่าเป็นคนใจกว้าง สังคมดี ไม่เก็บตัวเป็นคนขลาด กลัวคน เป็นต้น นอกจากนี้ ค่านิยมของสังคมโดยทั่วไป ก็มีส่วนในการปลูกฝังเรื่องการอบรมเลี้ยงดู การจัดสิ่งแวดล้อมให้ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงก็แตกต่างกัน เด็กชายจะได้รับการปลูกฝังแต่เล็กในเรื่องความมั่นใจ ในการเป็นผู้นำ การแสดงความสามารถ ซึ่งความมั่นใจที่เด็กชายได้รับแต่เล็กนี้ เป็นผลดีต่อ

ความนึกคิดในด้านการแสดงออก เช่น เมื่อโตขึ้นมักจะสนใจเพศตรงข้าม วัยรุ่นชายระบายความเครียดได้ด้วยการจับกลุ่มกระเช้าเข้าหาฝ่ายหญิงได้ เริ่มรู้จักออกเที่ยวนอกบ้าน การมีเพื่อนหญิงและเปลี่ยนเพื่อนหญิง ไม่ถือเป็นเรื่องครหานินทาของคนในสังคม บางครั้งกลับกลายเป็นการปรับตัวแสดงความเด่นได้อีกในสังคมไทย ในปัจจุบันแม้ว่าเด็กหญิงจะมีโอกาสในการแสดงออกต่าง ๆ ได้มากกว่าในอดีต แต่การแสดงออกของเด็กผู้หญิงก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคม โดยเฉพาะในสังคมไทย ยังนิยมให้เด็กหญิงเป็นเพศสำรอง มีกิจกรรมยามว่างที่นุ่มนวล ควบคุมความรู้สึกได้ วัยรุ่นหญิงจำนวนไม่น้อยที่มีปัญหาความกดดันทางเพศ ไม่อาจจะระบายความรักความสนใจต่อเพศตรงข้ามได้อย่างเต็มที่ จึงหาทางปรับตัวแสดงออกทางด้านอื่น เช่น การหันไปสนใจการเรียน การทำงาน ถ้าได้รับความสำเร็จและการยอมรับก็เป็นการดี แต่ถ้าไม่เป็นที่พึงพอใจ อาจแสดงออกในลักษณะเป็นคนเจ้าอารมณ์ ปรับตัวไม่ดี ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หรือพยายามทำตัวให้ผิดแปลก เช่น แสดงท่าทีดูดัน ขาดการสำรวจ ประพฤตินอกกลุ่มนอกทางด้านเพศ

ดังนั้น พฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่น ในด้านการคบหากับเพศตรงข้าม นั้น วัยรุ่นควรมีพฤติกรรมตามปทัสฐานของคนในสังคม ซึ่งหมายถึง พฤติกรรมที่อยู่ในกรอบประเพณีสังคมไทยยอมรับ รู้จักระมัดระวังที่จะคบกันให้ถูกต้องตามศีลธรรม จรรยาอันดีงาม (เสนอ อินทรสุขศรี, 2514, หน้า 37) ดังที่ วารุณี ปิณฑสันต์ (2520, หน้า 43-46) กล่าวเพิ่มเติมถึงพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นชายและหญิงว่า ควรมีความสุภาพ และเห็นประโยชน์ของกันและกัน ไม่เอาแต่ใจตนเอง เข้าได้กับบุคคลทุกคนในกลุ่ม ผู้ชายควรให้เกียรติผู้หญิง ทำตัวให้เป็นสุภาพบุรุษ ส่วนผู้หญิงก็ควรรู้จักวางตัวให้เหมาะสม ควรสำรวจตนให้ดูเรียบร้อย ไม่ควรส่งเสียงดังหรือพูดจาหยาบคาย แสดงความมีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ กล่าวขอบคุณเมื่อได้รับการช่วยเหลือ ไม่แสดงกิริยาใด ๆ ที่จะทำให้เพศตรงข้ามรู้สึกเขิน ส่วนผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองที่พยายามปกป้องไม่ให้วัยรุ่นติดต่อกับเพศตรงข้าม เกรงจะทำให้ใจแตก ทำให้วัยรุ่นได้รับการบีบคั้นทางจิตใจ ดังนั้น ผู้ใหญ่ควรให้คำชี้แจงด้วยความเข้าใจ วัยรุ่นจะได้รู้จักคิดและเลือกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมกับเขาได้เอง

พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความอยากรู้อยากเห็น และอยากรทดลอง เรื่องเพศเป็นเรื่องที่สำคัญมากที่วัยรุ่นสนใจ และต้องการทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ร่างกายเริ่มเจริญเติบโต ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเพศมากขึ้น (สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร, 2525, หน้า 128) จากการที่เด็กวัยรุ่นมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย เริ่มเข้าสู่สภาวะความพร้อมทางเพศ การมีความสัมพันธ์ทางเพศเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นที่พร้อมนั้น ถือเป็นเรื่องปกติ เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติของมนุษย์อย่างหนึ่ง ดังนั้น พฤติกรรมทางเพศของมนุษย์ (Human Sexuality Behavior) จึงเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคม ถ้าพฤติกรรมทางเพศระหว่างบุคคลอยู่ในภาวะไม่พร้อม เช่น อยู่ในวัยเรียน ไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ ไม่มีความรับผิดชอบต่อบัญหาที่เกิดขึ้น หรือเป็นพฤติกรรมที่มาจากความรู้ความเชื่อและทัศนคติที่ผิด ๆ แล้ว ผลที่เกิดจากพฤติกรรมทางเพศนี้จะกระทบกระเทือนถึงบุคคลอื่นในสังคม อาจจะไปถึงการสร้างปัญหาให้กับผู้อื่นได้ (สุชา จันทน์เอม, และสุรางค์ จันทน์เอม, 2518, หน้า 70-75)

พฤติกรรมการแสดงออกทางเพศของวัยรุ่นเป็นผลที่เกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดู วัยรุ่นได้รับความรู้ในเรื่องเพศมาจากครอบครัวในลักษณะใด ก็จะมีทัศนคติในลักษณะนั้น และส่งผลไปถึงการมีพฤติกรรมแสดงออกในเรื่องเพศด้วย
2. การเรียนรู้ทางสังคม ส่งผลต่อค่านิยมและความเชื่อในเรื่องเพศของวัยรุ่น กล่าวคือ วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมากที่สุด คือต้องการให้สังคมยอมรับ มีการเปลี่ยนแปลงอวัยวะสืบพันธุ์อย่างเห็นได้ชัด เป็นวัยที่ต้องการความสนใจจากเพศตรงข้าม ความรักจากเพศตรงข้าม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งและเป็นพื้นฐานที่จะก้าวไปสู่ความต้องการทางเพศ สังคมและสภาพแวดล้อมกำหนดไม่ให้นักแสดงออกในเรื่องความต้องการทางเพศมากนัก แต่โดยทางทฤษฎีแล้ว มนุษย์ทั้งผู้ชายและผู้หญิงมีความต้องการทางเพศในอัตราส่วนเท่าๆ กัน ยกเว้นแต่การแสดงออกเท่านั้นที่ต่างกัน

ในปัจจุบันวัฒนธรรมทางตะวันตกได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะในด้านพฤติกรรมทางเพศ ปราณี ศรีสุภาภรณ์ (2515, หน้า 10-12)

ได้กล่าวถึงสังคมวัยรุ่นว่า การสมาคมระหว่างหนุ่มสาวไทยก้าวหน้าไปมาก อิทธิพลของความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำลังครอบงำการดำเนินชีวิตของคนไทย เด็กวัยรุ่นจะมีความรู้สึกทางเพศหรือความปรารถนาทางเพศเกิดขึ้นได้ง่าย และรวดเร็วเมื่อมีสิ่งมาช่วยเย้าอารมณ์ทางเพศ เช่น รูปภาพ ภาพยนตร์ รูปร่างหน้าตาและการแต่งตัวของเพศตรงข้าม จึงทำให้มีความรู้สึกทางเพศอย่างรุนแรง จนอาจก่อให้เกิดปัญหารุนแรงอันเกิดจากพฤติกรรมทางเพศได้ เช่น ปัญหาโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปัญหาการตั้งครรภ์ ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาการมีลูกนอกสมรส ตลอดจนปัญหาเด็กถูกทอดทิ้ง เป็นต้น (ถวิล รักศีล, 2522, หน้า 67-68)

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศสำหรับวัยรุ่นที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การควบคุมแรงขับทางเพศ หรือการเหนี่ยวรั้งจิตใจของตนเอง ไม่ให้ตกเป็นทาสของกามารมณ์ แม้ว่าแรงขับทางเพศหรือกามารมณ์ จะเป็นธรรมชาติของวัยรุ่น แต่การควบคุมหรือการเหนี่ยวรั้งก็ยังเป็นเรื่องจำเป็นที่คนเราจะต้องกระทำควบคู่กันไป ดังที่ จิราภรณ์ อารยะรังษฤษฎ์ (2533, หน้า 28) กล่าวว่าอิทธิพลแรงขับทางเพศ การเปลี่ยนแปลงของสังคม ส่งผลต่อความคิดและการกระทำของวัยรุ่นในด้านต่าง ๆ อย่างมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม โดยวัยรุ่นจะเลียนแบบและแสดงพฤติกรรมตามสิ่งที่ตนได้พบเห็นและเป็นพฤติกรรมที่สนใจ จึงอาจก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างบุคคลที่ยอมรับวัฒนธรรมใหม่กับบุคคลที่ยึดมั่นกับวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างมาก เช่น การทดลองมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน การถูกเนื้อต้องตัวของชายหนุ่มและหญิงสาว เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการวางตัวต่อเพศตรงข้ามในระหว่างการคบหาสมาคมกัน จึงเป็นเรื่องสังคมที่วัยรุ่นไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ควรจะต้องรู้จักระวังตัวเป็นพิเศษ โดยจะต้องไม่ยอมตกเป็นทาสของกามารมณ์ หรือ แรงขับทางเพศเป็นอันขาด ดังนั้นการวางตัวต่อเพศตรงข้ามของวัยรุ่นจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิงแล้วยิ่งต้องระวังให้มากกว่าเดิม

ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของเด็กเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว วันเพ็ญ บุญประกอบ (2524, หน้า 55) ได้ให้ความคิดเห็นว่า บิดามารดาและครอบครัวมีความสำคัญมากที่จะทำให้วัยรุ่น มีความคิดคำนึงที่ดีในการคบเพศตรงข้าม และการมี

ชีวิตคู่ในกาลข้างหน้า พฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติ เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน มักเกิดจากการที่วัยรุ่นขาดความอบอุ่น ขาดความเอาใจใส่ดูแลเป็นอย่างดีมาตั้งแต่เด็ก นอกจากนี้ ป.ปลา (2525, หน้า 52) ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่า เพราะปัจจุบันนี้สิ่งแวดล้อมและความจำเป็นต่างๆ ทำให้บิดามารดามักจะห่างเหินบุตรออกไปทุกที ถ้าบิดามารดา มีความตั้งใจใกล้ชิดกับบุตร ให้บุตรได้เข้าใจว่า บิดามารดาเป็นส่วนหนึ่งของเขา พุดกับเขาอย่างมีเหตุผล เปิดเผยและเห็นความสำคัญของเขาเช่นนี้แล้ว ปัญหาจากการมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นก็จะมีน้อยลงหรืออาจหมดไปได้

ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่า พฤติกรรมของเด็กย่อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ นอกจากนั้นขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นแก่เด็ก เพราะเด็กวัยรุ่นจะเป็นวัยที่เต็มไปด้วยพฤติกรรมและกิจกรรมการแสดงออกมากมาย จากคุณลักษณะต่าง ๆ ที่กล่าวมา ความสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องทำการศึกษาก็คือ พฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงวัยรุ่นมีพฤติกรรมเป็นไปในลักษณะใด

แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม

วัยรุ่นกับเพศตรงข้าม

เนื่องจากวัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งเป็นวัยที่กำลังจะผ่านจากวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงมักจะประสบปัญหาการปรับตัวและการวางตัวต่อเพศตรงข้ามกันอยู่บ่อย ๆ บางครั้งเขาคิดว่าเขาเป็นผู้ใหญ่แล้ว และต้องการเป็นตัวของตัวเองให้มากขึ้น วัยรุ่นเริ่มมีความรู้สึกอยากเป็นอิสระ ปกครองตนเอง ผู้ใหญ่จึงมักจะพบว่า วัยรุ่นมักจะทำอะไร ๆ ตามความคิดของตนเอง ทั้ง ๆ ที่บางครั้งก็ไม่ใคร่จะมีเหตุผลมากนัก หรือแม้แต่ตนเองก็ยังไม่ทราบเหมือนกันว่า เมื่อทำสิ่งนั้นลงไปแล้วจะมีผลอะไรเกิดขึ้นตามมาภายหลัง เพราะตนเองยังขาดความรู้ประสบการณ์ หรือยังขาดความชัดเจนต่อชีวิตอีกมาก แต่อยากจะทำเพื่อจะได้ทราบคำตอบด้วยตนเอง

ด้วยเหตุนี้ จึงปรากฏว่ามีปัญหาหรือความผิดพลาดเกิดขึ้นเนื่อง ๆ จนบางครั้งถึงกับทำให้วัยรุ่นเอง ต้องพบกับความยุ่งยากใจ เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม และการปรับตัวต่อเพศตรงข้าม (กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2537, หน้า 29) นอกจากนี้ในเรื่องความสนใจต่อเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่น ถือเป็นเรื่องธรรมชาติอย่างแท้จริง โดยที่ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ต่างก็พยายามให้ความสนใจ ให้โอกาสและหาโอกาสที่จะอยู่ใกล้ชิดกัน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศในรูปแบบต่าง ๆ จึงปรากฏขึ้น แต่เนื่องจากคนเรามีความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ดังนั้น จึงทำให้เด็กวัยรุ่นมีความสามารถในการปรับตัวเข้ากับเพศตรงข้ามได้เร็วช้าต่างกัน เมื่อความสนใจต่อเพศตรงข้ามเกิดขึ้น และได้เริ่มมีการปรับตัวกับเพศตรงข้ามแล้ว ความพึงพอใจหรือความสนใจเป็นพิเศษในเพศตรงข้ามมักจะเกิดขึ้นตามมา และเริ่มปรากฏเห็นพฤติกรรมการแสดงออกได้ชัดเจน เช่น การทำตัวให้เด่นเป็นที่น่าสนใจ การแต่งกาย และการทำตัวให้ใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดความรักในวัยรุ่นได้ง่าย วัยรุ่นจะเริ่มมีเกณฑ์ในใจของตนว่า เพศตรงข้ามที่ตนมีความสนใจหรือปรารถนามากที่สุดนั้น ควรจะมีคุณสมบัติประการใด ในขณะเดียวกันก็จะพยายามคบหาสมาคมกับเพศตรงข้ามให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ตนเองได้เลือกสรรในการคบเพศตรงข้ามตามทัศนคติของตน

สุชา จันท์โฮม และสุรางค์ จันท์โฮม (2518, หน้า 239,243) กล่าวถึงวัยรุ่นสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น โรงเรียนใหม่ เพื่อนเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม ปัญหาการปรับตัวของเด็กวัยรุ่น มักจะพบปัญหาทั้งชายและหญิง เมื่อต้องพบหรือติดต่อกับเพศตรงข้าม ทั้งวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมักจะประหม่า รู้สึกลำบากใจในการพูดคุยหรือทำงานร่วมกับเพศตรงข้าม บางคนขี้อาย จึงทำให้เกิดความวุ่นวายใจในการติดต่อกัน ทั้งนี้การแสดงออกทางสังคมของเด็กวัยรุ่นชายหญิง (heterosexual relationship) ถ้าวัยรุ่นชายหญิงสามารถปรับตัวเข้ากับสังคม กับเพศตรงข้ามได้เป็นอย่างดี ไม่เกิดความคับข้องใจ ก็จะเป็นผลดีต่อความคิดเกี่ยวกับตนเอง (self concept) ต่อกลุ่มเพื่อน แต่ถ้าเข้าใจว่าตนเองไม่มีเสน่ห์เป็นที่สนใจของเพศตรงข้าม วัยรุ่นก็จะขาดความภาคภูมิใจในตนเอง (self esteem)

ด้วยเหตุนี้ พฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามในช่วงวัยรุ่น จึงมีบทบาทสำคัญต่อความคิดและการปรับตัวทางสังคมของเด็กในวัยผู้ใหญ่ (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม, 2527, หน้า 108)

การปรับตัวของวัยรุ่นต่อเพศตรงข้ามนั้น ครอบครัวบางครอบครัวมักกดดันเด็ก ไม่ให้ติดต่อกับเพศตรงข้าม ถือว่าเป็นเรื่องน่าละอาย วัยรุ่นจึงกลายเป็นคนเก็บกด ไม่สามารถแสดงออกตามใจปรารถนา เมื่อผู้ใหญ่ห้ามการควบคุมวัยรุ่นก็อาจปล่อยกายปล่อยใจ โดยปราศจากการยับยั้งชั่งใจ บางคนรู้สึกว่ายากจน ไม่มีเสน่ห์ ยากจน มีปมด้อย ไม่กล้าติดต่อกับเพศตรงข้ามอย่างเปิดเผย เพราะเกรงว่าจะถูกรังเกียจ ถ้าเป็นวัยรุ่นชายเมื่ออยู่ในที่สังัดลับตาคนอาจก่อคดีความผิดทางเพศได้ง่าย และถ้าเป็นวัยรุ่นหญิงก็แอบหาโอกาสคบเพื่อนชาย ซึ่งสุกก่อนหาม หรืออาจปรับตัวเข้ากับสังคมเพศตรงข้ามไม่ได้ เกิดความกังวลใจซึ่งจะเป็นปัญหาในสังคมต่อไป (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพฑาราม, 2527, หน้า 138,147) ถ้าหากวัยรุ่นที่ฉลาดและรู้จักเอาตัวรอด ก็จะปรึกษาหาหรือผู้ใหญ่ก่อนที่จะกระทำการสิ่งใดที่ไม่แน่ใจลงไป หรือเมื่อเห็นว่าตัวเองแก้ไขปัญหานั้นไม่ได้ ก็จะขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่

ความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามของวัยรุ่น

วัยรุ่นมักมีความกังวลใจและลำบากใจอย่างมาก ในการที่จะทำใหตนเองสามารถเข้ากับเพศตรงข้ามของตนได้ ความสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นกับเพศตรงข้ามนั้นมีทั้งในสภาพที่เป็นเพื่อนฝูงชอบพอกัน และในด้านความสัมพันธ์ในฐานะจะร่วมชีวิตกันต่อไปในอนาคต ซึ่งตามปกติผู้ใหญ่มักวิตกกังวลว่ายังไม่ถึงเวลาอันสมควรที่เด็กวัยรุ่นจะคบเพศตรงข้าม สิ่งที่สำคัญคือ ไม่ควรห้ามขาดเด็กชายหญิงคบหาสมาคมกัน เพราะแทนที่จะทำให้เด็กเลิกคบหากัน กลับพยายามหาทางหลบซ่อนมาพบกันเอง โดยมีให้ผู้ใหญ่ล่วงรู้ และความกดดันที่ถูกกีดกันอาจผลักดันให้เกิดความประพฤติดังกล่าวในทางที่ผิดได้ ทางที่ดีควรสนับสนุนให้เด็กชายหญิงคบหาเป็นเพื่อนกันได้ภายในขอบเขต โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมที่เห็นว่าเหมาะสม ในบางกรณีเด็กชายหญิง อาจเกิดรักใคร่ชอบพอกันได้ ความรักในวัยรุ่นนั้นเป็นสิ่งที่ไม่จริงจังกนัก เพราะเป็นเรื่องธรรมดาที่เด็ก

วัยรุ่นมักเกิดความคิดฝันในเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ ซึ่งมักได้รับการกระตุ้นมาจากสื่อหนังสือ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และจากการซุบซิบนินทาซึ่งเกิดขึ้นในกลุ่มเพื่อนฝูง เมื่อเกิดความรู้สึกเช่นนี้ออกมา สิ่งที่เขาต้องการมากที่สุด在那ขณะนั้น คือต้องการได้เป็นที่รัก โดยจะเป็นที่รักของใคร หรือจะรักใคร่นั้นไม่สำคัญ ขอเพียงแต่ให้ได้มีความรักเท่านั้น ก็พอ เพราะคิดว่าจะทำให้ชีวิตของตนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเหมือนกับคนอื่น วัยรุ่นมักจะมี ความหลงใหลใฝ่ฝันบุคคลที่มีความเก่ง และมีชื่อเสียงในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ยั่งยืน ซึ่งพอนาน ๆ เข้า เมื่อมีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น ก็จะรู้สึกว่าสิ่งที่ตนเคยคิด และเคยปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่เหลวไหลเหลือเกิน (จรินทร์ สกุลถาวร, 2536, หน้า 44-46) สอดคล้องกับชัยนาถ นาคบุปผา (2515, หน้า 19-20) กล่าวถึงลักษณะความสัมพันธ์ กับเพศตรงข้ามของวัยรุ่นไว้ว่า เด็กวัยรุ่นทุกคนมักจะมี ความลำบากใจอย่างยิ่ง ในการทำตัวให้เข้ากับเพศตรงข้าม ต้องระวังตัวมาก ด้วยเกรงว่าจะไม่เป็นที่ถูกใจซึ่งกัน และกัน เป็นสาเหตุทำให้วัยรุ่นกังวลและหมกมุ่นอยู่กับปัญหาเหล่านี้มาก

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างเพศตรงข้ามของวัยรุ่นนั้น มักจะเริ่มต้นด้วยความสนใจซึ่งกันและกันก่อน และเริ่มพัฒนามาเป็นความพึงพอใจกันจากชั้นธรรมดา ไปจนถึงขั้นพึงพอใจเป็นพิเศษ ดังที่ สุชา จันทน์เอม (2528, หน้า 46-47) กล่าวถึง ความต้องการหรือพึงพอใจกันระหว่างเพศตรงข้ามว่า ชายกับหญิงมีความต้องการหรือ พึงพอใจ แบ่งได้เป็น 3 ชั้น คือ

1. มิตรภาพ
2. ความรัก
3. ความสัมพันธ์ทางเพศ

ชายกับหญิงมีข้อแตกต่างกันในเรื่องนี้ คือ ชายอาจจะข้ามขั้นที่ 2 ไปได้ แต่ ส่วนหญิงต้องเป็นไปตามลำดับขั้น ผู้หญิงต้องก้าวจากมิตรภาพไปสู่ความรัก แต่ผู้ชาย อาจมีความสัมพันธ์โดยไม่ต้องมีความรักเข้ามาเกี่ยวข้องเลยก็ได้ ผู้หญิงสนใจที่จะมี ความสัมพันธ์เพื่อความรักอันยั่งยืน แต่งงานก่อนที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศ ส่วน ผู้ชายพอใจที่จะผ่านไปสู่ความสัมพันธ์ทางเพศเลย โดยผู้หญิงมักไม่กล้าเสี่ยง ดังนั้น จึง ก่อให้เกิดความเข้าใจต่างกันระหว่างชายและหญิงบ่อยๆ เช่น การที่วัยรุ่นหญิงมี

พฤติกรรมการแสดงออกต่อวัยรุ่นชาย เช่น ไปเที่ยวด้วยกัน จูบกัน และถึงขั้นได้เสียกัน มักจะเป็นเพราะผู้หญิงคิดว่าเป็นความรัก จึงสามารถยอมสละได้ แต่แท้ที่จริงแล้วผู้ชาย อาจทำไปเพียงเพื่อต้องการความพอใจ ถูกใจเท่านั้น ไม่ได้มีความรัก หรือยกย่องให้เกียรติแต่ประการใด ดังจะเห็นได้จากการที่วัยรุ่นหญิงมาทำแท้งมากมาย เนื่องจาก ฝ่ายชายไม่รับผิดชอบในการตั้งครรภ์

จรินทร์ สกุลถาวร (2536, หน้า 43) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ของเด็กชาย หญิงกับเพศตรงข้ามว่า สามารถแบ่งพัฒนาการออกเป็นขั้น ๆ ตามอายุได้ 7 ขั้น คือ

1. วัยทารกและวัยเด็ก ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างสนใจตัวเอง
2. วัยเด็กตอนต้นทั้งสองเพศเริ่มแสวงหาเพื่อนโดยไม่จำกัดเพศ
3. เมื่ออายุประมาณ 8 ขวบ ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงต่างเล่นกับเพื่อนเพศเดียวกันบน
4. เมื่ออายุประมาณ 10-12 ขวบ เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มจับกลุ่มภายในเพศเดียวกันและแสดงความเป็นอริกับเพศตรงข้าม
5. อายุประมาณ 13-14 ปี เด็กหญิงเริ่มสนใจเด็กชาย และพยายามทำทุกอย่างที่จะเรียกความสนใจจากเด็กชาย แต่เด็กชายในวัยนี้ยังเฉยอยู่
6. อายุประมาณ 14-16 ปี เด็กชายเริ่มสนใจในเด็กหญิงขึ้นบ้าง และบางคนเริ่มแยกตัวไปสนิทสนมกับเพศตรงข้าม
7. อายุประมาณ 16-17 ปี หรือมากกว่า เด็กชายและเด็กหญิงจะเริ่มจับกันเป็นคู่ ๆ

ดังนั้นสรุปได้ว่าความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิง มักจะเริ่มความสัมพันธ์จากความสนใจซึ่งกันและกัน และนำไปสู่การมีความรักแบบหนุ่มสาว เมื่ออายุ 17 ปีขึ้นไป โดยในช่วงมีความรักใหม่ ๆ นั้น จะเป็นแบบเพ้อฝันลม ๆ แล้ง ๆ แล้วต่อมาจะจริงจังและเริ่มมีเหตุมีผลมากขึ้นตามวัย

พฤติกรรมการณ์รักในวัยเรียน

เนื่องจากความรักเพศตรงข้ามของวัยรุ่น เป็นสิ่งที่เกิดจากผลของการทำงานของฮอร์โมนเพศ ซึ่งเป็นสัญญาณอย่างหนึ่งของสิ่งมีชีวิต ที่ต้องการคงเผ่าพันธุ์ไม่ให้สูญไป ความรู้สึกที่เกิดจากความรัก ความสนใจเพศตรงข้ามนี้จึงเป็นสิ่งที่แปลกใหม่ และน่าตื่นเต้นของเด็ก และเป็นไปตามธรรมชาติที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ วัยรุ่นจะลดความสำคัญของครอบครัว โดยเปลี่ยนจากความรัก และความผูกพันภายในครอบครัว กลับหันมาสนใจและทุ่มเทให้กับเพื่อนรุ่นเดียวกันและเพศตรงข้าม ดังนั้น การแสดงกิริยาอาการของเด็กวัยรุ่นจึงอาจมีลักษณะแปลก ๆ บางทีดูเป็นที่ขัดขวางตาของผู้ใหญ่ได้ง่าย ประกอบกับวัยรุ่นเป็นช่วงต่อของวัยเด็กสู่วัยผู้ใหญ่ จากเป็นเด็กที่ต้องเชื่อฟัง และอยู่ในความดูแลของผู้ใหญ่ เมื่อเกิดอารมณ์รักเพศตรงข้าม ความขัดแย้งที่เตือนว่าตนเองโตแล้วกำลังอยากจะมีคนรัก แต่ตนเองยังต้องเป็นเด็กในสายตาบิดามารดา เป็นนักเรียนในความดูแลกำชับของครู อารมณ์ความขัดแย้ง (conflict) จึงเกิดขึ้นได้ง่ายกับวัยนี้ และทำให้เกิดความรุ่มร้อนใจอย่างมาก ทำให้เกิดความลังเล ขัดเขิน ไม่พอใจ และเกิดความไม่แน่ใจ เห็นได้จากวัยรุ่นมักใจลอย ผันกลางวัน เป็นต้น (ฉวีวรรณ สุขพันธ์ไพธาราม, 2527, หน้า 48) สอดคล้องกับ สุพัตรา สุภาพ (2529, หน้า 36) ที่กล่าวถึงความรักของวัยรุ่นว่า เป็นการเตรียมตัวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต คือการเริ่มศึกษาการตั้งครอบครัว แต่ด้วยความที่ถูกคัดค้านจากผู้ใหญ่ วัยรุ่นจึงเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง เพราะยังไม่โตพอจะเป็นตัวของตัวเองได้ ยังต้องพึ่งพาบิดามารดา และอยู่ในวัยเรียนที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ทางเศรษฐกิจ จึงมีความรู้สึกสับสนในการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามที่ตนสนใจ บางครั้งอาจแสดงออกทางอารมณ์ที่ควบคุมไม่ได้ บางทีก็อาจเกิดจากความเครียดของเด็กเอง เช่น คิดว่าตนไม่มีเสน่ห์เป็นที่ถูกใจต่อเพศตรงข้าม ความรักในวัยรุ่นมักเป็นความรักไม่จริงจัง แยกแยก เปราะง่าย และเป็นลักษณะรักเมื่อเลือก

ส่วนความรักในวัยเรียนที่มักจะพบเห็นในโรงเรียนทั่ว ๆ ไป ได้แก่ การให้ความสนิทสนมใกล้ชิด ติดต่อกับเพศตรงข้ามคนใดคนหนึ่งเป็นประจำสักระยะเวลาหนึ่ง ฝ่ายหญิงจะถูกมองว่า เป็นผู้ที่มีความรักในวัยเรียน เป็นเด็กทำอะไรลำสมัย ไม่สำรวม

รักในวัยเรียนจึงเป็นของต้องห้ามในสมัยก่อน แต่พฤติกรรมเหล่านี้ เป็นปกติวิสัยในเด็ก วัยรุ่นปัจจุบัน การมีเพศตรงข้ามมาสนใจ ทำให้วัยรุ่นเข้าใจว่าตนเป็นสาวเป็นหนุ่มแล้ว ฉะนั้น การควงคู่กัน จึงเป็นพฤติกรรมที่เด็กเองมีความบริสุทธิ์ใจ โดยต้องการประกาศ ว่าเป็นสาวเป็นหนุ่มแล้วเท่านั้นเอง ผู้ใหญ่จึงไม่ควรบังคับให้เด็กเลิกสนใจเพศตรงข้าม โดยเด็ดขาด หรือห้ามไม่ให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพราะถ้าบังคับให้เด็กทำ กิจกรรมเฉพาะเพศเดียวกัน อาจทำให้เกิดปัญหาหลักเพศและรักร่วมเพศได้ แต่ก็มีได้ หมายความว่า จะปล่อยปละละเลยทีเดียว หากต้องเตรียมเด็กให้เข้าใจขอบเขตของ การวางตัว ให้เข้าใจธรรมชาติของอารมณ์เพศของตนเองและเพศตรงข้าม ให้คำนึงถึง ค่านิยมเรื่องรักษาพรหมจรรย์ไว้เพื่อให้กับชายที่ตกลงปลงใจจะแต่งงานด้วย การคบหา สนิทสนมกันมาก ปล่อยให้มีการจับมือถือแขน อาจจะเลยไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ได้ง่าย ในสถานที่ลับตาคน ซึ่งตรงกับช่วงเวลาที่ฝ่ายชายมีความต้องการทางเพศ ก็จะเข้าใจ ให้เด็กวัยรุ่นหญิงเกิดอารมณ์เพศตามมา เกิดการสมยอมและเสียสาวได้ การคบหากัน จึงควรอยู่ในข้อจำกัด เช่น ไม่อยู่ในที่ลับตาคนสองต่อสอง ละเว้นการจับเนื้อต้องตัวกัน ที่ไม่จำเป็น เด็กวัยรุ่นผู้นั้นก็จะพัฒนาไปเต็มที่ เป็นชายจริงหญิงแท้ที่รู้จักประนีประนอม ถนอมจิตใจผู้ใหญ่ การบังคับของผู้ใหญ่มักทำให้เกิดการต่อต้านในทำนองที่ว่า ยิ่งว่า เหมือนยิ่งยุ เลยยิ่งทำให้เกิดปัญหามากขึ้น จนอาจลงเอยด้วยการกระทำผิดทางเพศ ก่อให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาการตั้งครรภ์ หนีออกจากบ้าน สอบตก ถูกไล่ออกจาก โรงเรียน เป็นต้น (สุภา มาลากุล ณ อยุธยา, 2527, หน้า 214-215)

จรินทร์ สกฤตถาวร (2536, หน้า 37) กล่าวเพิ่มเติมว่าความรักในเพศตรงข้าม ของวัยรุ่นนั้น มักเป็นปัญหาเข้าไปแทรกแซงอยู่ในจิตใจของเด็กเสมอ การมีความรัก ของวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นปรารถนาที่จะรัก ยกย่องบูชา และเป็นเท่ที่กล่าวขวัญในทางที่ดีของ บรรดาเพศตรงข้าม ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมที่พยายามทำตนให้เป็นจุดเด่น ความรัก ของวัยรุ่นต่อเพศตรงข้าม มักเป็นไปอย่างรุนแรง และหลงใหลใฝ่ฝันอย่างทุ่มเท ซึ่งอาจ มีผลกระทบกระเทือนต่อชีวิตและอนาคตของวัยรุ่นได้มาก เช่น ในเด็กชายที่มีความคิด รุนแรง ถ้าพลาดหวังจากหญิงที่ตนรัก มักจะแสดงความรุนแรงของอารมณ์ออกมา ส่วน เด็กหญิงการปล่อยตัวปล่อยใจง่าย ๆ มักนำผลเสียมาให้ โดยอาจทำให้คิดสั้น หรือ

เก็บเอาไว้คิด เกิดความเครียดทำให้มีผลเสียทางการเรียนอย่างมาก ขณะเดียวกัน ในเรื่องของความรักในวัยรุ่นนั้น วัยรุ่นมักจะเกิดอารมณ์อิจฉาริษยากัน โดยมักเกิดขึ้นเมื่อตนไม่สามารถเอาชนะคู่ต่อสู้ด้วยวิธีอื่น หรือถูกแย่งชิงเอาความรักไป หรือพบว่ามีคนมาเอาสิ่งที่เขาคิดว่าเป็นสมบัติพิเศษที่ควรหวงแหนของเขาไป ความริษยานี้ก็จะแสดงออกในรูปของความโกรธอย่างรุนแรง และไม่มีเหตุผล สาเหตุของความริษยานี้มักเกิดจากปัญหาเกี่ยวกับเพศตรงข้าม เช่น เด็กหญิงจะเกิดความรู้สึกอิจฉาริษยาขึ้นทันที เมื่อพบว่าเพื่อนชายของตนไปพูดคุยกับหญิงอื่น หรือ ในเด็กชายมักอิจฉาริษยาเพื่อนฝูงของตนเมื่อผู้หญิงที่ตนให้ความสนใจยกย่องบูชา กลับไปพูดคุยกับชายอื่นอย่างสนุกสนาน ซึ่งในบางครั้งวัยรุ่นไม่สามารถยับยั้งอารมณ์ได้ก็อาจก่อให้เกิดการทะเลาะวิวาทได้

จิตวิทยาช่วยให้เห็นว่าความรักเป็นความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน เป็นนามธรรมที่ลึกซึ้ง ให้ความหมายและความรู้สึกของผู้มีความรักว่าสบายใจ เป็นสุขกับการได้เห็นผู้ที่ตนรักมีความสุข และความสมหวัง ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องดูแลเด็กวัยรุ่น ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ควรคำนึงถึงเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ในการแสดงออกซึ่งความรักในวัยเรียน ให้เหมาะสมกับวัยของตน และเพื่อให้เด็กได้แสดงความรักที่งดงาม ถูกต้องในสังคมต่อไป

พฤติกรรมการณ์ัดหมายกับเพศตรงข้าม

พฤติกรรมการณ์ัดกับเพศตรงข้ามในวัยรุ่นนั้น เด็กหญิงมีพฤติกรรมการณ์ัดกับเพศตรงข้ามเร็วกว่าเด็กชาย เนื่องจากเด็กหญิงเจริญเติบโตเร็วกว่าเด็กชาย จากค่านิยมและขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย กำหนดให้ผู้หญิงพึงรักษาวลสงวนตัว ไม่ควรมีเพศสัมพันธ์กันก่อนแต่งงาน ผู้ใหญ่จึงเพ่งเล็งที่เด็กหญิงมีนัดกับเพื่อนชายเป็นพิเศษ สังคมจะไม่ยอมรับการไปสองต่อสองในเวลากลางคืนด้วยกัน โดยเฉพาะการค้างคืนด้วยกัน เพราะอาจเป็นสาเหตุให้มีเพศสัมพันธ์เกิดขึ้นได้ (รัชนิกร เศรษฐและคณะ, 2519, หน้า 3-4) ปัจจุบันการนัดเที่ยวกับเพศตรงข้าม เป็นที่นิยมแพร่หลายในหมู่วัยรุ่นอย่างมาก ทั้งนี้อาจมีผลมาจากอิทธิพลของสื่อมวลชนต่าง ๆ พฤติกรรมการนัดเที่ยวของวัยรุ่นนั้น จุดมุ่งหมายก็เพียงเพื่อทำความรู้จักมักคุ้นกับเพศตรงข้าม

การมีนัยนั้นไม่จำเป็นว่าจะต้องจบลงด้วยการแต่งงานเสมอไป เพราะวัยรุ่นที่คบกันนั้น ยังมีอายุน้อย เรียนยังไม่สำเร็จ และยังไม่มีความพร้อม การนัดกันและออกไปเที่ยวด้วยกัน นั้นจึงเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ หากความสนุกสนานเพลิดเพลินใจเท่านั้น เมื่อหมดเวลาของการนัดหมายแล้วทั้งสองฝ่ายก็ไม่มีข้อผูกพันกันต่อไป คู่กันทั้งสองคนอาจแยกกันไปมีนัดกับคนอื่นอีกได้ ดังนั้น ถ้าหากบิดามารดา หรือผู้ปกครองไม่พยายามเข้าใจ คอยขัดขวางหรือว่ากล่าวอย่างรุนแรง หรือไม่ยอมรับพฤติกรรมการนัดหมายของเด็ก วัยรุ่น ก็อาจเป็นการช่วย เป็นแรงผลักดันให้วัยรุ่นได้กระทำผิดมากขึ้น ซึ่งอาจจะนำมาซึ่งผลเสียต่อตัวเด็ก ต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครอง และต่อสังคมส่วนรวมได้ ผู้ใหญ่ จึงควรยอมรับความจริงในข้อนี้ ควรศึกษาว่าวัยรุ่นปัจจุบัน ยังมีการนัดพบเพศตรงข้าม อย่างไร การพยายามเข้าใจพฤติกรรมของวัยรุ่นและหาหนทางแก้ไข ป้องกันการกระทำที่ไม่ถูก ไม่ควร รวมทั้งการให้คำแนะนำ ให้ความรู้ในการเลือกคบคน การปฏิบัติตนกับเพศตรงข้าม แทนที่จะขัดขวางเพียงอย่างเดียว ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีแก่ทุกฝ่าย และเพื่อลดช่องว่างระหว่างวัยและเป็นการพัฒนาสังคมได้อีกด้วย

การมีนัดต่อเพศตรงข้ามมีทั้งผลดีและผลเสีย พอสรุปได้ดังนี้

ผลดีของการมีนัดกับเพศตรงข้าม

1. เปิดโอกาสให้ปรับปรุงบุคลิกภาพของตนเองต่อเพศตรงข้าม การคบหากัน จึงเป็นการตอบสนองความสนใจของเพศตรงข้ามของวัยรุ่น และได้นำเอาสิ่งที่ตนได้รู้ ได้พบเห็นจากการติดต่อกับเพศตรงข้ามมาฝึกฝนตนเอง เช่น เดิมเป็นเด็กขี้อาย เก็บตัว ไม่มีความมั่นใจในตนเอง และแต่งตัวไม่ถูกกาลเทศะ ถ้าวัยรุ่นได้มีโอกาสดูเกี่ยวกับเพศตรงข้ามบ้าง ก็จะช่วยให้รู้จักปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้ดีขึ้น

2. ตอบสนองความต้องการของบุคคล ตามหลักจิตวิทยา มนุษย์ต้องการมีพวกพ้อง ต้องการมีเจ้าของและเป็นเจ้าของเอง โดยเฉพาะวัยรุ่น มีความต้องการอยากเป็นที่ยอมรับ (acceptance) ของผู้อื่น และเป็นคนหนึ่งที่เป็นที่รู้จัก (recognition) ดังนั้น การมีนัดกับเพื่อนไม่ว่าเพศใดก็ตาม เป็นการตอบสนองความต้องการดังกล่าว หากเพื่อนในกลุ่มสามารถนัดเที่ยวกับเพศตรงข้ามได้ดูเหมือนจะเป็นสิ่งโก้เก๋ น่ากระทำบ้าง

ดังนั้น วัยรุ่นจึงมักเลียนแบบพฤติกรรมกรรมการแสดงออกต่าง ๆ เหล่านี้จากกลุ่มเพื่อน หรือจากบุคคลที่ตนศรัทธา

3. ช่วยฝึกฝนตนเอง การนัดพบกับเพศตรงข้าม ทำให้ได้รับความสนุกสนาน เป็นการพักผ่อนหย่อนใจแบบหนึ่งของวัยรุ่น พฤติกรรมการนัดเที่ยวอาจแสดงออกมาในรูปของการไปชมภาพยนตร์ ฟังเพลง เดินร่ำ รับประทานอาหาร ฯลฯ สถานที่บางแห่งต้องการผู้ชายดูแลและคุ้มครอง ฉะนั้น ผู้ชายจึงได้มีโอกาสฝึกฝนตนเองให้ทำหน้าที่เป็นสุภาพบุรุษ

4. ทำให้มีโอกาสเลือกคบคนที่เหมาะสมกับตน การคบกับเพศตรงข้ามมาก ๆ ทำให้พบเห็นบุคลิกภาพหลายแบบ ทำให้เกิดความชำนาญในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น รู้ถึงความต้องการและความรู้สึกของผู้อื่น รู้จักที่จะเลือกคบคนที่ถูกใจและเข้ากับตนได้

ผลเสียของการมีนัดกับเพศตรงข้าม

การมีนัดกับเพศตรงข้ามบางครั้งก็อาจจะเกิดผลเสียได้เช่นกัน ดังนี้

1. การมีนัดเที่ยวกันหลาย ๆ คน มักไม่ค่อยดี โดยเฉพาะฝ่ายหญิง ถ้าเปลี่ยนคู่บ่อยก็จะได้รับคำครหานินทาจากชาวบ้าน หรือถ้าไปไหนมาไหนด้วยกันบ่อย ๆ ก็มักจะถูกเหมารวมว่าเป็นแฟนกัน ทำให้เปลี่ยนคู่ยาก

2. เมื่อออกไปเที่ยวด้วยกันบ่อย นานเข้าก็อาจเลิกกันยาก อาจมีการเรียกร้องสิทธิบางอย่างเกินความเป็นเพื่อนกัน ถ้าต้องการเลิกก็ไม่กล้า เพราะไม่อย่างทำให้อีกฝ่ายเสียใจ

3. เมื่อฝ่ายชายชวนฝ่ายหญิงไปเที่ยว ก็หมายความว่าต้องออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ถ้าฝ่ายชายยังไม่มีรายได้เป็นของตนเอง โดยเฉพาะนักเรียนที่ยังอาศัยเงินจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ก็จะทำให้เกิดปัญหาขึ้นได้ และอาจนำไปสู่การกระทำผิดเพื่อหาเงินมาเที่ยว หรือการไปเที่ยวก็อาจทำให้เสียเวลาเรียนและเวลาทำงาน

4. การนัดไปเที่ยวกันบ่อยครั้ง อาจมีความสัมพันธ์ทางเพศอย่างลึกซึ้งขึ้นได้ เพราะโอกาสที่จะถูกเนื้อต้องตัวกันจากความใกล้ชิดจะมีมากขึ้น ถ้าหากวัยรุ่นไม่รู้จักยับยั้งชั่งใจก็อาจจะกระทำผิดทางเพศได้ง่าย ปัญหาอื่น ๆ ก็ตามมา

การมีนัดกับเพศตรงข้ามในขณะที่อยู่ในวัยเรียน จึงควรเป็นการร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน เช่น ไปห้องสมุด การดูกีฬา เป็นต้น ควรไปเป็นกลุ่ม ไม่ควรจะไปเที่ยวสองต่อสองไปในที่ลับตาคน หรือบางสถานที่ที่ไม่เหมาะสม เช่น สถานบันเทิง เริงรมย์ต่างๆ เป็นต้น เพราะบรรยากาศอาจเข้ายวนให้วัยรุ่นเกิดอารมณ์เคลิบเคลิ้มในทางกามารมณ์ได้ และเพื่อป้องกันข้อครหาในทางนิตินา หากเด็กผู้หญิงจำเป็นต้องไปกับเพื่อนชายควรมีบุคคลหรือเพื่อนฝูงที่ไว้ใจได้ร่วมเดินทางไปด้วยกัน (ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี, 2535, หน้า 20) การมีนัดกับเพศตรงข้ามในวัยรุ่นจะต้องระมัดระวังตัวให้มาก แม้ว่าบุคคลนั้นจะเป็นผู้ที่สนิทสนมไว้ใจได้ก็ตาม เพราะบางครั้งสิ่งแวดล้อม เช่น บรรยากาศ เวลา สถานที่ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ผสมอยู่ อาจทำให้ผู้ที่ไว้ใจได้แปรเปลี่ยนเป็นผู้ที่ไม่น่าไว้ใจ การตัดสินใจมีนัดกับเพศตรงข้าม จึงสมควรให้ผู้ใหญ่หรือผู้ปกครองพิจารณาว่าสมควรหรือไม่ ดังที่ เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2524, หน้า 95-96) ได้เสนอแนะการมีนัดกับเพศตรงข้ามไว้ ดังนี้

1. การนัดหมายจะต้องมีเจตนาบริสุทธิ์เพื่อทำความรู้จักกันให้มากขึ้น ควรนัดหมายเป็นกลุ่ม
2. สถานที่ที่ไม่ควรจะไป ได้แก่
 - 2.1 ไกลเกินไปจนต้องพักแรม ไม่ควรไปสองต่อสอง
 - 2.2 โรงแรมที่มีลักษณะไม่เหมาะสม แม้แต่จะพากันเข้าไปด้วยเจตนาบริสุทธิ์ เพราะเสี่ยงต่อข้อกล่าวหาของผู้ที่ได้พบเห็น
 - 2.3 ที่เปลี่ยวและที่รโหฐาน อาจมีการเฝ้าทางเพศขึ้นโดยง่าย
 - 2.4 ในระยะทำความรู้จักมักคุ้น จะไปไหนกับเพศตรงข้ามฝ่ายหญิงควรปรึกษาและขออนุญาตผู้ใหญ่ทุกครั้งไป
 - 2.5 เมื่อแน่ใจว่าทางฝ่ายชายเป็นที่น่าไว้ใจ จึงควรให้ความสนิทสนมมากขึ้น และไปนัดหมายการด้วยกันได้
 - 2.6 หากเป็นนักเรียน นักศึกษา ซึ่งยังไม่มีอาชีพ ไม่ควรเลือกสถานที่นัดราคาแพง และจะต้องใช้เงินมาก เช่น คอฟฟี่ชอป สถานที่เต้นรำร่อนแรง อาจจะมีการเฝ้าทางเพศสูง

2.7 ไม่นัดหมายกันไปตามสถานที่ ที่ประกอบธุรกิจหากำไรจากเยาวชน โดยขาดความรับผิดชอบ และขัดต่อศีลธรรม ซึ่งอาจมีการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางเพศได้โดยง่าย

2.8 ควรหยั่งรสนิยมซึ่งกันและกัน โดยการเลือกสถานที่ระหว่างสถานที่ให้ความบันเทิง มหรสพ และสถานที่ที่จะก่อประโยชน์ เช่น พิพิธภัณฑ์ หอสมุด หอประชุมที่มีการปาฐกถาและอภิปราย ที่ทำให้เกิดสติปัญญา การชมศิลปวัฒนธรรม มรดกไทย การเลือกสถานที่ทั้งสองประเภทนี้ให้มีความเหมาะสมกับวัย

แนวทางในการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้าม

ในสังคมไทยความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และศาสนา เป็นปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเรื่องเพศ หากจะมองย้อนไปในอดีต จะเห็นว่าการห้ามเด็กคบเพศตรงข้าม แต่เมื่ออารยธรรมตะวันตกได้เริ่มเข้ามาในประเทศไทย มีผลทำให้ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติเริ่มเปลี่ยนแปลงไป สังคมไทยจึงยอมรับให้มีการคบเพศตรงข้ามได้มากขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายในขอบเขตของขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม การคบเพศตรงข้ามเป็นสิ่งที่สังคมได้กำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ เพื่อให้สังคมมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ค่านิยมส่วนมากมักจะเปลี่ยนแปลงตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป พฤติกรรมต่างๆ ของบุคคล จึงต้องเปลี่ยนไปด้วย หากยังคงยึดมั่นค่านิยมของสังคมเดิมจะเกิดความล้าหลัง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา, 2530, หน้า 88-89) ดังนั้น ในการคบเพศตรงข้ามจึงมีลักษณะเป็นสากลมากขึ้น ซึ่ง เต็มสิริ บุญยสิงห์ (2524, หน้า 93-95) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามไว้ ดังนี้

1. มารยาทสังคม มีหลักอยู่ว่า ผู้ชายควรจะต้องให้ความช่วยเหลือ ให้ความสะดวก และให้เกียรติผู้หญิง ทั้งนี้เพื่อความเป็นสุภาพบุรุษของตนเอง

2. มารยาทสังคมระหว่างเพศ จะต้องปฏิบัติตามมารยาทสากล แต่จะต้องอยู่ในขอบเขตของวัฒนธรรมไทย ได้แก่ ผู้ชายและผู้หญิงจะไม่สัมผัสร่างกายกันโดยไม่

จำเป็น การใช้ภาษาและถ้อยคำควรสุภาพ ไม่พาดพิงโดยไม่ระมัดระวัง วางตัวเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี เป็นต้น

นอกจากนี้ สุชา จันทน์หอม (2528, หน้า 42) กล่าวถึงการปฏิบัติตนของเด็กวัยรุ่นชายและหญิง สรุปได้ว่า เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงควรปฏิบัติ ดังนี้ ผู้สนทนาที่ดีควรจะเริ่มต้นด้วยเรื่องที่น่าสนใจ ให้เหมาะกับเพศชายเพศหญิง หลีกเลี่ยงเรื่องอันเป็นปมด้อยของผู้อื่น ไม่ควรใช้ถ้อยคำหยาบคาย ควรเป็นคนมีอารมณ์ขันและใจเย็นในขณะที่ถูกต้อน ส่วนกิจกรรมยามว่างควรระมัดระวังและควบคุมอารมณ์ของตน ควรใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การแสดงออกให้สุภาพเรียบร้อย เด็กผู้หญิงไม่ควรไปเที่ยวกับเด็กผู้ชายเกินเวลา ไม่ควรตามใจผู้ชายให้เขาล่วงเกินไปในที่ไม่ควร หรือที่ๆ จะเป็นโอกาสให้เกิดความเสียหายได้ง่ายแม้เขาจะรักจริง เด็กผู้ชายควรให้เกียรติยกย่องเด็กผู้หญิง ไม่ควรล่วงเกินเด็กผู้หญิง ไม่พาเด็กผู้หญิงไปในที่ไม่สมควร อันจะก่อให้เกิดการครหานินทาได้ ไม่ควรถ่วงเด็กผู้หญิงไว้เกินเวลาอันควร และรู้จักรักษาเวลานัดหมาย เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การปฏิบัติตนต่อเพศตรงข้ามของชายและหญิง ควรปฏิบัติให้ถูกต้อง เหมาะสม และสอดคล้องกับลักษณะของสังคมไทยและวัฒนธรรมประเพณีไทย เช่น ชายควรทำตัวเป็นสุภาพบุรุษ รู้จักให้เกียรติผู้หญิง และหญิงก็ทำตัวให้เป็นสุภาพสตรี ที่ปฏิบัติตัวเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบันและอยู่ในขอบเขตของขนบธรรมเนียมประเพณี รู้จักแสดงความมีน้ำใจต่อชาย เป็นต้น ถ้าวัยรุ่นคนใดมีพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสม จะไม่เกิดความอับอายหรือคับข้องใจ มีความภาคภูมิใจในตนเอง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่ถ้าวัยรุ่นคนใดประพฤติปฏิบัติตนกับเพศตรงข้ามไม่เหมาะสม อาจนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้แก่ เกิดความคับข้องใจ ขาดการยอมรับตนเอง ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข อาจทำให้วัยรุ่นประพฤติตนผิด โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็ได้ และกลายเป็นปัญหาสังคมได้ในที่สุด

บทบาทของบิดามารดาต่อการคบเพศตรงข้ามของวัยรุ่น

สุชา จันทน์เอม (2528, หน้า 44) กล่าวถึงบทบาทของบิดามารดาต่อการคบเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่นว่า บิดามารดาชาวตะวันตกมักจะเชื่อว่าจะต้องเตรียมวัยรุ่นให้รู้จักอิสรภาพ ฉะนั้นจึงให้สิทธิในการเลือกคู่ครองอย่างเต็มที่ แต่คนในประเทศทางตะวันออกในหลายประเทศอย่างเช่นประเทศไทย เชื่อว่า การให้อิสรภาพเร็วเกินไปนั้น ไม่ช่วยให้คนเป็นสุข ในเรื่องของวัยรุ่นหนุ่มสาวที่ออกเที่ยวด้วยกันนี้ บิดามารดาจึงมีบทบาทสำคัญ ต้องให้การอบรมสั่งสอนบุตรให้รู้ว่าคนดีและคนไม่ดีต่างกันอย่างไร และการเสียตัวก่อนสมรสนั้นมีข้อเสียหาย นอกจากจะตั้งครรภ์ก่อนสมรสแล้ว อาจถูกฝ่ายชายดูหมิ่นว่าใจง่ายและอาจผละไป แทนที่จะผูกมัดให้เขาแต่งงานด้วย สิ่งที่ยุติบัตรควรปฏิบัติคือ เดินสายกลาง ถ้ากดดัน หรือบังคับมากเกินไปจะยิ่งเป็นการทำทนายให้ลักลอบกระทำผิดยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับการปล่อยตามสบาย ดังนั้น บิดามารดาควรมีส่วนรู้เห็นว่า เพื่อนของบุตรเป็นใคร จะไปเที่ยวที่ไหน ควรไปหรือไม่ควรไป กลับบ้านเมื่อใด ควรชี้แจงให้เข้าใจถึงขอบเขตของเสรีภาพ และควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่บุตรของตน แทนที่จะปล่อยให้บุตรแอบหาความรู้จากประสบการณ์โดยตรง หรือจากหนังสือโป๊หยาบโลน ควรสอนให้รู้ว่า การแอบร่วมเพศให้โทษอย่างไร การเสียตัวและตั้งท้องขึ้นมาจะมีผลอย่างไร ในเรื่องนี้ สุโท เจริญสุข (2520, หน้า 71) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ชายหญิงจะต้องคบหาสมาคมกัน มีความสัมพันธ์กันในฐานะเพื่อนฝูงที่ชอบพอกัน และในทางที่จะเป็นเพื่อนร่วมชีวิตในอนาคต และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเพศตรงข้าม ควรถือว่าเป็นสิ่งที่เราไม่อาจมองข้ามไปได้ และการปล่อยให้เด็กชายและเด็กหญิงเป็นเพื่อนกันในขอบเขต จึงเป็นเรื่องที่ควรส่งเสริม ควรควบคุมแต่พองาม พร้อมทั้งให้คำแนะนำและแนวทางที่ดีกว่านั้น ที่จะทำให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง

บทบาทของครูต่อการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของวัยรุ่น

ฉวีวรรณ สุขพันธ์โพธาราม (2527, หน้า 50-54) กล่าวถึงบทบาทของครูในการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของวัยรุ่นไว้ดังนี้

1. ครูควรส่งเสริมความมั่นใจในตนเองให้กับวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ด้านของวัยรุ่น เป็นเรื่องความว้าวุ่นใจที่ครูจะต้องช่วยแนะในเรื่องการปรับตัว นับตั้งแต่การส่งเสริมพัฒนาทางกาย ครูควรพยายามสนับสนุนส่งเสริมให้เด็กประสบความสำเร็จตามความสามารถของเขา ถ้าเป็นเด็กเรียนดีครูชมเชยให้กำลังใจ แต่ถ้าเด็กเรียนไม่ดีครูอาจชี้แนะให้เขาได้รับความสำเร็จในด้านอื่น เช่น การเล่นกีฬา งานศิลปหัตถกรรม หรือแม้แต่เรื่องของกิจกรรมมารยาท ความมีน้ำใจกับหมู่คณะ การเสริมความมั่นใจเป็นขั้นแรกของการให้ความภาคภูมิใจ เป็นความรักตนเองที่มั่นคง คนเราจะรักผู้อื่นได้ดีมีเหตุผลจำจะต้องรักตนเองก่อน

2. การจัดกิจกรรมให้เด็กได้มีโอกาสร่วมทำเป็นกลุ่ม โดยให้เป็นกิจกรรมร่วมกันทั้งนักเรียนชายและหญิง การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการฝึกทักษะในการเข้าสังคม อย่างไรก็ตามในการทำงานร่วมกัน เด็กในระดับมัธยมมักมีปฏิกิริยาในช่วงแรกอาจจะแสดงในลักษณะที่ขัดแย้งทางด้านความคิดระหว่างเพศ มักทะเลาะกัน ไม่ลงรอยกัน เป็นเนืองนิตย์ ครูต้องเข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นปฏิกิริยาของ “ความเก้อ” ครูไม่ควรมองเห็นเป็นจริงเป็นจังตามสิ่งที่ปรากฏ เพราะเป็นลักษณะของพฤติกรรมทางอารมณ์ที่ไม่กล้าแสดงออกจากความรู้สึกที่แท้จริง เป็นการกลบเกลื่อนความสนใจลึกซึ้งที่เด็กแฝงเร้นไว้ การจริงจังด้วยการดูว่ากล่าวเด็กหรือทำโทษ จะทำให้เด็กไม่พอใจ ส่วนตัวครูก็เสียอารมณ์ตนเองโดยใช่เหตุ ทางที่เหมาะสมคือ ครูควรวางเฉย ไม่สนใจเรื่องหุยมหิมต่าง ๆ พยายามมุ่งสนใจงานที่มอบหมายให้กลุ่มทำ โดยครูเป็นตัวกลางในการประสานงานวิธีการนี้จะช่วยให้เด็กสบายใจ ช่วยให้เด็กค่อยปรับตัวในการเรียนรู้ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนเพศตรงข้ามต่อไป ไม่แสดงความเก้อเขิน เพราะเห็นว่ามีครูเป็นหลักประสานความเข้าใจระหว่างตนและเพื่อนเพศตรงข้าม

3. ครูต้องเป็นคนใจกว้างและเข้าใจวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นมักจะแสดงท่าทีสนใจเพศตรงข้ามด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น เริ่มพิถีพิถันในการแต่งกายมากขึ้น การแสดงกิริยา

ท่าทางดึงดูดความสนใจ สิ่งนี้ผู้ใหญ่ต้องคอยชี้แนะวิธีที่ถูกที่ควร โดยต้องมั่นใจด้วยว่าตนเองไม่ได้เป็นคนที่ตนบอกเด็กว่าไม่ดี การติดต่อกันในระหว่างเด็กชายหญิงเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรมองดูแต่ห่าง ไม่ควรเข้าไปยุ่งวุ่นวายกับเรื่องความรักของเด็ก การจะตัดสินพฤติกรรมใดของเด็กต้องไตร่ตรองให้ดีเสียก่อน เช่น เมื่อเพียงเห็นเด็กชายและหญิงพูดคุยสนิทสนม ผู้ใหญ่ก็รีบกีดกันห้ามปรามเด็กโดยอ้างว่า “ตัดไฟแต่ต้นลม” และอย่าเพิ่งไปลงความเห็นว่าการที่เห็นเด็กวัยรุ่นชายหญิงคุยเล่นกันครูกลับไปพูดเป็นเรื่องขู้สาว ตักเตือนวุ่นวายเป็นที่รำคาญใจ ปัญหานี้ไม่เป็นผลดีกับครูเลย เพราะเด็กในปัจจุบันติดต่อกันได้ง่าย การรุกร้าวสอดส่องเช่นนั้น เด็กอาจจะเกิดการดูแคลนครู แปลความหวังดีของครูไปในทางลบได้ และเป็นจุดสร้างสัมพันธ์ภาพที่ไม่ดีอย่างยิ่งระหว่างครูกับนักเรียน ทางที่ดีก่อนเรียกเด็กมาตักเตือน ครูต้องพิจารณาการแสดงออกของพฤติกรรมให้แน่ชัดเสียก่อน ถ้าพิจารณาหลายครั้ง หลายหน และครูคนอื่นร่วมพิจารณาว่าพฤติกรรมนั้นส่อไปทางขู้สาวจริง ๆ จึงควรเรียกมาตักเตือนและในการเตือนควรหาทางพูดหวานล่อมที่นิมนวล การให้ครูที่เด็กมีความศรัทธาและมีความผูกพันเป็นผู้ตักเตือนดูแลเด็ก เป็นสิ่งที่ควรขอความร่วมมืออย่างยิ่งต่อครูคนนั้น เพราะเด็กวัยรุ่นจะยอมรับได้โดยดี

4. ในกรณีที่เด็กเรียนร่วมกันชายหญิง การปกครองชั้นเรียนเป็นเรื่องที่ต้องกระทำ โดยใช้หลักเกณฑ์การพิจารณาตามความเหมาะสม ในลักษณะถ้อยที่ถ้อยอาศัย ไม่ควรดูทำโทษ ทำให้เด็กได้อาย เช่น ใช้ลักษณะการเยาะเย้ย เสียดสี และการประจาน

5. การปกครองวัยรุ่น บางครั้งครูเข้าใจว่า ตนจะต้องหวงห้ามป้องกันเด็กไม่ให้ดูหรือพบเห็นสิ่งไม่น่าดู เพราะเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีให้กับเด็ก การคิดเช่นนี้เป็น การเอามาตรฐานตนเองเป็นเครื่องวัด และเป็นการบีบบังคับเด็กมากเกินไป ซึ่งเท่ากับเป็นการฝืนธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น เพราะวัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระ โรงเรียนสตรีล้วน และชายล้วนบางแห่ง ต้องการแสดงมาตรฐานการเข้มงวดทางด้านความประพฤติของเด็ก เป็นเหตุทำให้เด็กเครียด ไร้ความสุข ความสนุกตามที่วัยรุ่นควรได้รับ ในทางตรงข้ามการปกครองด้วยการตามใจเด็กทุกเรื่อง ก็ไม่ใช่สิ่งที่เหมาะสมแก่วัยรุ่น

เพราะวัยรุ่นยังอ่อนทางด้านประสบการณ์ ต้องการกำลังใจ การชี้แนะจากครู เด็กที่ถูกตามใจทุกเรื่อง ไม่ใช่ว่าจะมีความสุขเสมอไป ดังนั้น ครูควรพยายามเข้าใจธรรมชาติของเด็กและชี้แนะแนวทางที่ถูกต้อง และแสดงความเข้าใจและเห็นใจเมื่อเด็กมีปัญหา แทนการลงโทษดุตัวอย่างรุนแรง เมื่อเด็กได้รับความรัก ความเข้าใจ เกิดความศรัทธาจากครูหรือผู้ใหญ่แล้ว การปกครองเด็กวัยรุ่นก็ไม่ใช่เรื่องยากเย็นประการใด

6. ครูควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่เด็ก โดยอธิบายชี้แจงตามหลักวิชาการ จะทำให้การบรรยายเกี่ยวกับลักษณะเพศ เพศสัมพันธ์ เป็นเรื่องไม่เก๋ไก๋ของเด็กรู้ และให้เด็กเข้าใจว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องของธรรมชาติที่ควรศึกษา โดยจะต้องสอนในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป เริ่มตั้งแต่เรื่องการวางตัว บทบาทที่เหมาะสมของเพศตนเอง การสอนให้เด็กชายรู้จักให้เกียรติเด็กหญิง ฝ่ายหญิงรู้จักรับผิดชอบ เข้าใจบทบาทของกันและกันในสังคม การพิจารณาการแต่งกาย กิริยามารยาท การวางตัวที่เหมาะสมระหว่างเพื่อนชายและหญิง สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ครูอาจดำเนินการโดยให้เด็กช่วยกันจัดการอภิปราย จัดหัวข้อบรรยาย การทำรายงาน เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษาคิดอย่างไรกับวัยรุ่นในปัจจุบัน วัยรุ่นกับการวางตัวต่อเพศตรงข้าม การวางตัวต่อเพศตรงข้ามอย่างไรให้มีความสุข เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วม ในการแสดงความคิดเห็นและวางบทบาทของตนเองร่วมกันกับเพื่อน การสอนแบบนี้ อาจแทรกตามโอกาสที่เหมาะสม เป็นบทบาทที่ครูในระดับมัธยมศึกษาควรร่วมมือกันกระทำ

7. ครูควรเป็นตัวอย่างในการวางตัวที่ดีให้กับวัยรุ่น แม้วัยรุ่นจะมีความคิดอ่านของตนเองที่จะไม่ต้องการเลียนแบบผู้ใหญ่ทุกประการเช่นเด็กเล็ก แต่ครูคือผู้ที่เด็กวัยรุ่นพิจารณาว่ามีความหมายสำคัญต่อตนมาก วัยรุ่นจะสนใจของครู นับตั้งแต่การแต่งกาย การประพฤติปฏิบัติของครู ซึ่งเป็นประสบการณ์ให้เขาได้พิจารณา นอกจากนี้สิ่งที่ครูให้ข้อคิดแทรกในการสอน มีความหมายต่อความคิดของเด็กมาก

ผลที่เกิดจากพฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม

ปัจจุบันการแสดงออกในเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศ ได้เปลี่ยนแปลงไปมาก โดยเฉพาะพฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของคนในสังคมไทย จะเห็นได้ว่าแต่ก่อนสังคมไทยไม่อนุญาตให้เด็กวัยเรียนคบเพศตรงข้าม จนกว่าจะถึงวัยอันสมควร แต่ปัจจุบันพบว่าเรื่องการคบเพศตรงข้ามนั้น ชายและหญิงมีอิสระมากขึ้นในการคบหาสมาคมกัน เพราะทั้งสองฝ่ายถือว่า การคบหาสมาคมกับเพศตรงข้ามเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกคู่ การแสดงความรักสนมจะมีมากกว่าคนรุ่นก่อน ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตก ที่เข้ามามีส่วนทำให้ค่านิยมเกี่ยวกับเรื่องนี้เปลี่ยนแปลงไป จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ (2533, หน้า 1) กล่าวถึงการแสดงความรักกันระหว่างชายหญิงที่เป็นคู่รักกัน ว่ามีแนวโน้มที่จะเปิดเผยมากขึ้น เช่น ถูกเนื้อต้องตัวกัน เดินโอบกันไปตามถนน ป้อนอาหารให้กันในร้านอาหาร เป็นต้น โดยเฉพาะชายหญิงที่มีโอกาสอยู่ใกล้ชิดกันในสถานที่สวยงาม หรือสถานที่ที่อำนวยความสะดวกให้ เช่น สถาบันเทววิทยาร่วมต่าง ๆ ส่งผลให้วัยรุ่นมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเลียนแบบตามกลุ่มเพื่อน และสิ่งยั่วยวนได้ง่าย เพราะวัยนี้เป็นวัยที่กำลังเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม หรือมีอารมณ์ทางเพศ จึงทำให้พบพฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม ทั้งที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมอยู่เสมอ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา (2530, หน้า 95) กล่าวถึง วัยรุ่นที่ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกของตนให้เหมาะสมกับค่านิยม ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมได้นั้น อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ดังนี้

1. ปัญหาที่เกิดกับตนเอง วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสรภาพ ต้องการความรัก ความเข้าใจ ต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น และต้องการรู้ความเข้าใจทางเพศที่ถูกต้อง หากพฤติกรรมต่าง ๆ นั้น ไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ใหญ่ หรือไม่ให้แนวทางที่ถูกต้อง วัยรุ่นอาจจะกลายเป็นคนเก็บตัว ไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่สภาพปกติได้ มีผลต่อการพัฒนาชีวิตในวัยต่อไป ในเด็กวัยรุ่นบางรายที่ได้รับความกระทบกระเทือนจิตใจอย่างรุนแรง อาจนำไปสู่ความเครียดได้ โดยเฉพาะการตั้งครรภ์นอกสมรส ซึ่งในสังคมไทยถือว่าเป็นเรื่องที่น่าอับอาย ทั้งสำหรับตัวเด็กนักเรียน

และครอบครัว บางครั้งวัยรุ่นบางคนจะหนีปัญหาโดยการทำแท้ง ซึ่งอาจมีอันตรายต่อร่างกายและเสียชีวิตในที่สุด และหากการทำแท้งไม่ประสบผล หรือการตั้งครรภ์ยังดำเนินต่อไป จนกระทั่งทารกคลอดออกมา จะก่อปัญหาต่าง ๆ ตามมาอีกมากมาย ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และอาจทำให้เป็นปมด้อยไปตลอดชีวิต

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครอบครัว ในครอบครัวที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีหรือ วัฒนธรรมอย่างเคร่งครัดจะไม่สามารถยอมรับพฤติกรรมทางเพศที่ขัดต่อขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมนั้นได้ บางครอบครัวมีการลงโทษเด็กที่ทำผิดทางเพศอย่างรุนแรง ซึ่งจะมากหรือน้อยแตกต่างกันออกไปแล้วแต่ครอบครัว เช่น ดุด่าทุบตี กักขังบริเวณ เป็นต้น และการที่เด็กกระทำผิดทางเพศ เช่น การตั้งครรภ์ในขณะที่เรียนของเด็กหญิงทำให้เป็นที่อับอายของครอบครัว กลายเป็นปัญหาความขัดแย้งในครอบครัวขึ้น

3. ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคม ไม่ว่าวัยรุ่นที่อยู่ในสถานศึกษาหรืออยู่ในสังคม ถ้าหากวัยรุ่นกระทำผิดทางเพศ โดยเฉพาะวัยรุ่นหญิง ก็จะไม่ได้รับการยอมรับเช่นเดียวกัน

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า พฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของเด็กวัยรุ่น เป็นลักษณะธรรมชาติอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตามวัย เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มสนใจซึ่งกันและกัน มีการคบหาสมาคมกันในลักษณะต่างๆ เช่น การคบหาสมาคมกันในฐานะเพื่อน ไปจนถึงขั้นการเป็นคู่รักได้ มีการนัดพบและนัดเที่ยว ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กเข้มงวดกวดขัน หรือปล่อยให้เด็กมีอิสระเสรีในการแสดงออกกับเพศตรงข้ามมากเกินไป จะทำให้เด็กวัยรุ่นเหล่านี้ อาจจะหาทางแสดงออกในรูปแบบของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามบรรทัดฐานของสังคม ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งต่อตนเองและสังคมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และบุญยิ่ง เจริญยิ่ง (2517, หน้า 70) ศึกษาอิทธิพลของสังคมต่อทัศนคติของวัยรุ่น ในเรื่องเพื่อนต่างเพศ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ จำนวน 720 คน ประกอบไปด้วย นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง กลางและต่ำ พบว่า นักเรียนชายมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนเพศเดียวกันตั้งแต่เด็กจนถึงวัยรุ่น แต่ทัศนคติต่อเพื่อนต่างเพศของเด็กชายจะมีมากเมื่ออายุน้อย และน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น นอกจากนี้ นักเรียนชายยังมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศ มากกว่าเพศเดียวกันด้วย ส่วนนักเรียนหญิงมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนเพศเดียวกันมากกว่าเพื่อนต่างเพศ แต่ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนเพศเดียวกันจะมีน้อยลงเมื่ออายุมากขึ้น ในขณะที่ทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนต่างเพศของนักเรียนหญิง จะเพิ่มขึ้นตามอายุ และยังพบอีกว่า เด็กวัยรุ่นส่วนมาก อยากคบเพื่อนที่มีความประพฤติดีเป็นเพศเดียวกัน เด็กวัยรุ่นส่วนมากเลือกคบคนที่มีนิสัยและทัศนคติคล้ายกับตน และมีทัศนคติต่อการมีเพื่อนต่างเพศว่าเป็นสิ่งธรรมดาของสังคม และทำให้เข้าใจเพื่อนต่างเพศได้ดีขึ้น

รัชนี้ วิเศษสังข์ (2518, หน้า 71-72) ได้ศึกษาจรรยาวิพากษ์ของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 จำนวน 418 คน โดยสร้างสถานการณ์ความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิงขึ้น 18 สถานการณ์ เช่น รักกันไม่เคยถูกเนื้อต้องตัวกัน ไปเที่ยวด้วยกันสองต่อสองกลางคืนบ่อย ๆ ไปดูภาพยนตร์ด้วยกัน นั่งคุยกันในคอฟฟี่ช็อป นัดพบกันอย่างเปิดเผย นัดพบกันอย่างลับ ๆ เป็นต้น ผลการศึกษาพบว่าเด็กวัยรุ่นชายมีจรรยาวิพากษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นหญิงในทุกสถานการณ์ โดยวัยรุ่นชายมีจรรยาวิพากษ์ต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ว่าถูกต้องสูงกว่าเด็กวัยรุ่นหญิงเกือบทุกสถานการณ์ยกเว้นสถานการณ์ที่ชายหญิงรักกันไม่ถูกเนื้อต้องตัวกัน และสถานการณ์ที่ชายหญิงนัดพบกันอย่างเปิดเผย เด็กวัยรุ่นชายและหญิงมีจรรยาวิพากษ์ว่าพฤติกรรมของชายถูกต้อง มากกว่าพฤติกรรมของหญิงในทุกสถานการณ์

และจรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่น ที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างชายและหญิง ในสถานการณ์ต่าง ๆ แตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยที่พฤติกรรมเหล่านี้เป็นเรื่องของคนหนุ่มสาววัยผู้ใหญ่ ในกรณีของเด็กนักเรียนชายและนักเรียนหญิงหากจะแสดงกิริยาความพึงพอใจก็อาจแสดงได้บ้างแต่ไม่ควรกระทำในที่สาธารณะ ส่วนสถานการณ์ที่ชายหญิงนัดหมายกันน่าจะกระทำอย่างเปิดเผยในที่สาธารณะจะถูกต้อนมากกว่าในที่รโหฐาน

สิริวรรณ คำแช่ม (2520, หน้า 68) ศึกษาการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างประเทศระหว่างนักศึกษาหญิงชั้นปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ บางเขน ที่จบจากโรงเรียนสตรีและโรงเรียนสหศึกษา พบว่า นักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสตรีมีเพื่อนต่างเพศน้อย ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนเพศเดียวกัน มีความวิตกต่อความคุ้นเคยใกล้ชิดกับเพศตรงข้าม ส่วนนักศึกษาหญิงที่จบจากโรงเรียนสหศึกษามีเพื่อนต่างเพศมาก ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนต่างเพศ มีความมั่นใจในการคบเพื่อนต่างเพศ และทั้งสองกลุ่มนี้ต่างสนใจในเรื่องเพื่อนต่างเพศ และมีความเห็นว่าเป็นเรื่องปกติที่จะคบเพื่อนต่างเพศ

บุญนาถ คุ่มภัย (2522, หน้า 98) ศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางสังคมของวัยรุ่นในวิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า วัยรุ่นต้องการได้รับการยกย่องและนับถือจากเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ ต้องการทำความคุ้นเคยกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีโอกาสที่เหมาะสมในการพบปะกับเพื่อนต่างเพศ ต้องการมีอิสระเสรีภาพในการติดต่อกับเพื่อนต่างเพศและต้องการให้เพื่อนต่างเพศสนใจ

จิระ จีงเจริญศิลป์ (2523, หน้า 42-45) ศึกษาค่านิยมการคบเพื่อนต่างประเทศของวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมคลองเตย อายุระหว่าง 15-19 ปี จำนวน 226 คน พบว่า วัยรุ่นชายรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ มากกว่านักเรียนหญิง วัยรุ่นที่ปรับตัวไม่ได้รู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ มากกว่าวัยรุ่นที่ปรับตัวดี วัยรุ่นที่ไม่ได้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา รู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ มากกว่าวัยรุ่นที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษา และวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่สงบสุขจะรู้สึกเสรีในการปฏิบัติตนในการคบเพื่อนต่างเพศ มากกว่าวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวสงบสุข

เรณู เจริญศรี (2525, หน้า 67) ได้ศึกษาทัศนคติของนักเรียนอาชีวศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนอาชีวศึกษาปีที่ 3 รอบเช้า ปีการศึกษา 2523 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,113 คน จาก 12 วิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่านักเรียนชายมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงแตกต่างจากนักเรียนหญิง ภายหลังจากที่ได้ควบคุมตัวแปรด้านอายุ ประเภทสถานศึกษา การเคยหรือไม่เคยมีคู่รัก ลักษณะการพักอาศัย ขณะเรียน โดยมีอาชีพของบิดามารดาเป็นตัวแปรร่วม พบว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงแตกต่างกัน

อนุลักษณ์ นิธิรัช (2525, หน้า 87-89) ทำการวิจัยเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การสมรสและการหย่าร้างของนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูภาคตะวันตก จำนวน 691 คน พบว่านักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การสมรส และการหย่าร้าง แตกต่างกันตามตัวแปรด้านเพศ สถานภาพการสมรส และระดับชั้น แต่ไม่แตกต่างกันตามตัวแปรด้านอายุ ลักษณะที่อยู่อาศัย และคณะวิชา ส่วนเรื่องความบริสุทธิ์ทางเพศ นักศึกษาหญิงไม่เห็นด้วยมากกว่านักศึกษาชาย ที่ว่าการมีเพศสัมพันธ์ถึงขั้นได้เสียกันในขณะกำลังศึกษาอยู่ ถือว่าเป็นเรื่องธรรมดา และยังพบอีกด้วยว่า นักศึกษาชายและนักศึกษานหญิงต่างเห็นด้วยว่า ชายไม่ควรคำนึงถึงพรหมจรรย์ของหญิงที่จะแต่งงานด้วย

จริยา พงศ์วิวัฒน์ (2526, หน้า 128-132) ได้ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในเรื่องเพศศึกษา พบว่านักศึกษานหญิงมีความรู้เรื่องเพศมากกว่านักศึกษาชาย นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการคบเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง การอยู่เป็นโสด และการแต่งงาน และนักศึกษาทั้งสองเพศมีทัศนคติแตกต่างกันในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ แต่นักศึกษาที่จบจากโรงเรียนชาย โรงเรียนสตรี และโรงเรียนสหศึกษา มีทัศนคติไม่แตกต่างกันในด้านการคบเพื่อนต่างเพศ และพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ยอมรับพฤติกรรมการจับมือถือแขนของคู่รักไม่ใช่สิ่งที่เสียหาย โดยนักศึกษาชายมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษานหญิง นักศึกษาทั้งหมด

มีทัศนคติที่ว่าเป็นเรื่องธรรมดาที่ผู้ชายจะมีประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน แต่เป็นเรื่องเสื่อมเสียที่ผู้หญิงจะมีประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน และนักศึกษาหญิงเห็นด้วยมากกว่านักศึกษาชาย ส่วนในเรื่องความบริสุทธิ์ของเพศหญิงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแต่งงาน นักศึกษาหญิงเห็นด้วยมากกว่านักศึกษาชาย

ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2526, หน้า 115-122) ได้ศึกษาความรู้ เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 658 คน พบว่า ร้อยละ 55.2 เคยมีคูรักร้อยละ 29.5 เคยกอดจูปร้อยละ 11.6 เคยร่วมเพศกับคูรักร้อยละ 3.9 เคยตั้งครรภ์ ร้อยละ 3 เคยทำแท้ง ร้อยละ 22.9 เคยร่วมเพศกับคนที่ไม่ใช่คูรักร้อยละ 43.31 เคยมีเพื่อนที่ตั้งครรภ์ นักเรียนชายมีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศมากกว่านักเรียนหญิง นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศไม่แตกต่างกัน แต่มีทัศนคติเกี่ยวกับเรื่องเพศในเชิงบวกแตกต่างกัน นักเรียนหญิงมีทัศนคติในเรื่องเพศไปในทางเชิงบวกมากกว่านักเรียนชาย

อรุณ ปาละโค (2527, หน้า 51-54) ศึกษาเจตคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม โดยศึกษานักเรียนโรงเรียนสารคามพิทยาคม โรงเรียนพัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนมัญจาคีรี และโรงเรียนขอนแก่นวิทยายน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างจำนวน 401 คน เป็นชาย 212 คน หญิง 189 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติในเรื่องเพศอยู่ในระดับปานกลาง และจากการวิเคราะห์เจตคติในเรื่องเพศ พบว่า นักเรียนหญิงมีเจตคติในเรื่องเพศไปในทางบวกมากกว่านักเรียนชาย และนักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเมือง มีเจตคติในเรื่องเพศไปในทางบวกมากกว่านักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่นอกเมือง

ผกาพันธ์ ชนะภัย (2528, หน้า 63-64) ได้ศึกษาเปรียบเทียบเจตคติทางเพศของนักเรียนหญิงโรงเรียนสหศึกษากับนักเรียนหญิงโรงเรียนสตรี ในกรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 745 คน ผลการวิจัย พบว่าเจตคติทางเพศของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง และเห็นว่าการคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องธรรมดา ในสังคมวัยรุ่นควรมีการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ทำ

ให้มีโอกาสที่จะศึกษาพฤติกรรมและความคิดเห็นของเพศตรงข้าม แต่ไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานเช่นเดียวกัน

ชวนชม สกนธรัตน์ และคณะ (2530, หน้า 26-28) ได้ทำการศึกษานักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนอาชีวศึกษาปีที่ 1-3 พบว่านักเรียนมีความต้องการทางเพศร้อยละ 16.1 นักเรียนชายไปมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนร้อยละ 96.3 และนักเรียนหญิงไปมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนชาย ร้อยละ 3.7 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานร้อยละ 52 นักเรียนชายเคยมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานร้อยละ 74.1 นักเรียนหญิงมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ร้อยละ 31.3 นักเรียนหญิงตั้งครรภ์อันไม่พึงปรารถนา ร้อยละ 13.9 ของนักเรียนหญิงทั้งหมด และต่อมาได้ทำหาคิดเป็น ร้อยละ 97.2 ของนักเรียนหญิงที่ตั้งครรภ์ นักเรียนร้อยละ 45.6 มีความคิดเห็นว่าการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานไม่ใช่เรื่องเสียหาย นักเรียนร้อยละ 38.38 มีความรู้สึกว่าการร่วมเพศเป็นการระบายความเครียดอย่างหนึ่ง ชายและหญิงก็อาจจะมามีเพศสัมพันธ์ได้หากมีความต้องการ เป็นนักเรียนหญิงร้อยละ 29.1 และร้อยละ 36.1 เห็นว่าการเปลี่ยนคู่นอนเป็นเรื่องธรรมดา ซึ่งเป็นนักเรียนหญิง ร้อยละ 42.1 และยังพบว่าสาเหตุที่นักเรียนหญิงและนักเรียนชาย ที่เคยมีเพศสัมพันธ์กันเลิกร้างกันไป สาเหตุส่วนใหญ่เป็นเพราะฝ่ายชายเองซึ่งมีต้นเหตุมาจากเรื่องชู้สาวเป็นสำคัญ

รุจิราภา สิทธิปาน (2531) ได้ศึกษาเรื่องผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับคำปรึกษาแบบกลุ่มมีการปรับตัวทางสังคมกับเพื่อนต่างเพศสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เกื้อ วงศ์บุญสิน และเยาวรัตน์ ปรปักษ์ขาม (2532) ได้ศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมทางเพศของเยาวชนไทย กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนอายุ 15-24 ปี ที่ยังโสดทั้งในและนอกเขตเมือง จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,018 คน พบว่า ในกรณีของการมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ พบว่า เยาวชนไทยส่วนใหญ่มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ร้อยละ 17.1 โดยเยาวชนชายมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ สูงถึงร้อยละ 30.1 แต่เยาวชนหญิงมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เพียงร้อยละ 3.1

ธีระ ชัยยุทธบรรยง (2533) ได้ศึกษาเรื่องผลการใช้ชุดการแนะแนว ที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแนะแนวมีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ (2533) ได้ทำการศึกษาทัศนคติเชิงจริยธรรมของ นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงและรักร่วมเพศ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติเชิงจริยธรรมที่มีต่อความสัมพันธ์ชายหญิงและความสัมพันธ์ระหว่างรักร่วมเพศในสถานการณ์ต่างๆ มีความแตกต่างกัน โดยนักศึกษาให้การยอมรับ พฤติกรรมการนัดพบกันอย่างเปิดเผยมากที่สุด และยอมรับพฤติกรรมการกอดจูบใน สวนสาธารณะน้อยที่สุด ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ชายหญิง และความสัมพันธ์ระหว่าง รักร่วมเพศก็ตาม

สุนา ชมพูทวีป และคณะ (2533, หน้า 33-35) ได้ศึกษาความรู้ ทัศนคติ และประสบการณ์ทางเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียน เคยมีเพศสัมพันธ์ ร้อยละ 6.4 อายุเฉลี่ยครั้งแรก 16 ปี นักเรียนหญิงเคยตั้งครรภ์ ร้อยละ 0.8 นักเรียนชายทำให้คู่รักตั้งครรภ์ร้อยละ 3.1 นักเรียนหญิงเคยทำแท้ง ร้อยละ 1.1 นักเรียนชายเคยให้คู่รักทำแท้ง ร้อยละ 3.0

วิจิตร ศรีสุพรรณ และคณะ (2533, หน้า 70) ได้ศึกษาความรู้ ความคิดเห็น และพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศ ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และนักศึกษา ระดับอุดมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ร้อยละ 32.4 ของกลุ่มตัวอย่างเคยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอายุระหว่าง 15-19 ปี ชายเคยมีสัมพันธ์ทางเพศกับเพื่อนหญิงร้อยละ 38.7 และนักเรียน นักศึกษาเคยทำแท้งหรือพาคู่รักไปทำแท้งคิดเป็น ร้อยละ 4.15

ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี (2535) ได้ศึกษาทัศนคติต่อการคบเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติในทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน โดยพบว่านักเรียนหญิงมีทัศนคติในทางบวกต่อการคบเพื่อนต่างเพศ สูงกว่านักเรียนชาย

วรวิทย์ ตาปิง (2536) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่และพฤติกรรมของนักศึกษา เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ พบว่า นักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีความคิดเห็นด้านการสมาคมกับเพื่อนต่างเพศแตกต่างกัน โดยมีค่าเฉลี่ยของนักศึกษาชาย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของนักศึกษาหญิงในประเด็นที่ว่า ในวัยเรียนควรมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ การถูกเนื้อต้องตัวเป็นเรื่องธรรมดา การสมาคมกับเพื่อนต่างเพศมากกว่าหนึ่งคนในเวลาเดียวกัน เป็นสิ่งไม่เสียหาย หญิงมีคู่รักมากกว่าหนึ่งคนเป็นสิ่งเสียหาย และชายหญิงควรมีประสบการณ์ทางเพศก่อนแต่งงาน

ศรีเกษ ธัญญาวินิชกุล (2536) ได้ทำการศึกษาเรื่องเหตุผลในการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตเมืองเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงที่ตัดสินใจไม่มีเพศสัมพันธ์ ใช้เหตุผลด้านค่านิยมประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ แตกต่างกัน โดยนักเรียนหญิงที่ตัดสินใจไม่มีเพศสัมพันธ์ ให้ความสำคัญกับพรหมจรรย์ของเพศหญิงว่า เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการแต่งงาน มากกว่านักเรียนชาย นักเรียนชายกับนักเรียนที่ตัดสินใจไม่มีเพศสัมพันธ์ ใช้เหตุผลด้านจริยธรรมประกอบการตัดสินใจ เกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ แตกต่างกัน โดยจะเห็นได้ว่า นักเรียนหญิงที่ตัดสินใจไม่มีเพศสัมพันธ์ ให้เหตุผลว่าชายและหญิงไม่ควรมีเพศสัมพันธ์กันในวัยเรียน ถือว่าเป็นการผิดศีลธรรมและยังทำให้ฝ่ายหญิงเสื่อมเสียชื่อเสียงอีกด้วย ควรคำนึงถึงหน้าที่ของตนเองในสังคมคือการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนมองถึงผลเสียที่จะตามมา จากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนมากกว่านักเรียนชาย

กิตติยา สันคม (2541) ศึกษาเจตคติของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง ต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชายและหญิงปีที่ 3 พบว่ามีเจตคติที่ดีต่อความสัมพันธ์ระหว่างเพศ ทั้งสถานการณ์ทางบวกและสถานการณ์ทางลบ อยู่ในระดับดี เมื่อแยกตามสถานการณ์ทางบวก นักศึกษามีเจตคติที่ดีในเรื่องชายหญิงที่เป็นคู่รักกันทั้งชายและหญิงไม่ควรถูกเนื้อต้องตัวกัน ควรนัดพบกันอย่างเปิดเผย และไม่เห็นด้วยตามสถานการณ์ทางลบ เช่น ได้เสียกันโดยไม่คิดจะแต่งงานกัน เป็นต้น

งานวิจัยต่างประเทศ

เพาเวลล์ (Powell, 1960, p.267 อ้างใน สุชา จันทน์เอม, 2528, หน้า 78) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่น พบว่าเด็กชายอายุ 13 ปี จะมีความขัดแย้งกับพ่อแม่มากที่สุด พ่ออายุมากขึ้นความขัดแย้งก็จะลดลง ส่วนเด็กหญิงอายุ 15 ปี จะมีความขัดแย้งกับแม่มากที่สุด อายุมากขึ้นความขัดแย้งก็จะลดลง แต่พ่ออายุ 17 ปี ก็จะมี ความขัดแย้งกับพ่อมากขึ้น เมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น แม่จะเข้มงวด กวดขันเด็กหญิงน้อยลง แต่พ่อเกิดความรู้สึกรักผิดชอบ และห่วงใยในชีวิตลูกสาวมากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการคบเพศตรงข้ามของลูกสาว นอกจากนี้ยังพบอีกว่าในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงนั้น เด็กชายจะมีความขัดแย้งกับพ่อน้อยกว่าเด็กหญิง โดยวัยรุ่นหญิงไม่เห็นด้วย กับการถูกกวดขันในเรื่องการคบเพศตรงข้ามมากกว่าเด็กชาย

โรเจอร์ส (Rogers, 1970, pp. 187-190 อ้างใน ปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี, 2535, หน้า 28) ได้ศึกษาทัศนคติในเรื่องเพศ พบว่า นักศึกษา ร้อยละ 35 เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เพื่อตอบสนองความต้องการทางร่างกาย ร้อยละ 83 เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานในกรณีคู่รัก และพบว่า ร้อยละ 70 เห็นด้วยกับการทดลองอยู่ร่วมกันโดยไม่ได้แต่งงานตามประเพณี

วอห์ลและดันลอป (Wohl and Dunlop, 1970, pp. 190-196 อ้างใน รุจิราภา สิทธิปาน, 2531, หน้า 20) ศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติของเด็กวัยรุ่นไทย อังกฤษ และอเมริกัน กลุ่มตัวอย่างนี้ประกอบด้วย นักศึกษาชายหญิง จำนวน 239 คน จากมหาวิทยาลัยโทเลโด (Toledo) ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 104 คน มหาวิทยาลัยแลนแคสเตอร์ (Lancaster) ประเทศอังกฤษ 45 คน และมหาวิทยาลัยเซี่ยงไฮ้ 90 คน สรุปดังนี้ นักศึกษาไทยแสดงความไม่เห็นด้วยต่อการที่หญิงสาวจะเข้าไปหาผู้ชายก่อนมากกว่านักศึกษอังกฤษและอเมริกา โดยนักศึกษไทยวิจารณ์การกระทำของหญิงสาวว่าไม่เหมาะสม น่าอับอาย เสียชื่อเสียง ไม่มีเหตุผล และควบคุมตัวเองไม่ได้ นอกจากนี้ยังต้องการให้ความประพฤติในเรื่องเพศถูกต้องตามหลักศีลธรรม มากกว่านักศึกษาทางตะวันตกด้วย

ออฟเฟอร์ (Offer, 1971, pp. 40-48) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมเกี่ยวกับเพศของกลุ่มวัยรุ่นอเมริกัน เริ่มศึกษาตั้งแต่กลุ่มตัวอย่าง เริ่มเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ไฮสกูล) ปีที่ 1 จนถึงชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย อายุระหว่าง 14-21 จำนวน 83 คน เป็นชาย 73 เป็นหญิง 10 คน ผลการศึกษาพบว่า ในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ (dating) ร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เคยมีนัดจนสำเร็จปีที่ 1 แต่การมีนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 77 เมื่อนักเรียนศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย สำหรับเรื่องการร่วมเพศก่อนแต่งงานนั้น กลุ่มตัวอย่างจำนวนร้อยละ 80 เห็นด้วยว่าเป็นสิ่งที่กระทำได้ แต่ควรจบระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเสียก่อน เพราะถ้าตั้งครรภ์แล้วจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียน และเมื่อจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียน ร้อยละ 10 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์ จะมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 30 เมื่อเรียนในมหาวิทยาลัยปีที่ 1 และเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50 เมื่อเรียนอยู่ชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย

วอลเลสเตอร์สไตน์ และเคลลี (Wallerstein and Kelly, 1980, p. 23 อ้างใน กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์, 2537, หน้า 34) ศึกษาวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวหย่าร้าง ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นหญิงเหล่านี้ มักจะประสบปัญหาในการคบเพื่อนชาย และโคลแมน (Coleman, 1980, หน้า 24 อ้างใน อมรรัตน์ เศวदनันท์, 2529, หน้า 14) ผลการศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อ มักจะประสบปัญหาในเรื่องบทบาททางเพศของตน อีกทั้งมีบางครอบครัวที่ให้ความรู้ ตลอดทั้งทัศนคติที่ค่อนข้างสับสนในเรื่องเพศแก่วัยรุ่นด้วย

ฟอกซ์ (Fox, 1981, p. 92 อ้างในปิยนันท์ ทรัพย์มั่นคงทวี, 2535, หน้า 33) ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ที่มีผลต่อการแสดงออกทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นชายหญิง พบว่า วัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยก หรือหย่าร้าง จะมีแนวโน้มในการแสดงออกด้านความสัมพันธ์ทางเพศก่อนการแต่งงาน สูงกว่าวัยรุ่นชายที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่แตกแยก หรือหย่าร้างกัน

โรเบอตัน (Roberson, 1988 อ้างใน ศรีเกษ ัญญาวินิชกุล, 2536, หน้า 53) ได้ทำการศึกษาการตัดสินใจที่จะมีพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นอเมริกัน โดยศึกษาจากกลุ่มวัยรุ่นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และกลุ่มวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ ที่มี

อายุระหว่าง 14-18 ปี มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเหตุผลทางจริยธรรมที่วัยรุ่นใช้ประกอบการตัดสินใจว่าจะมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นใช้เหตุผลทางจริยธรรม ซึ่งสามารถแยกได้เป็น 7 กลุ่ม คือ (1) ความแตกต่างระหว่างความคิดของตนเองที่มีต่อเพื่อนต่างเพศ เช่น แม้ว่าฉันจะรักเขา แต่ฉันก็ไม่ต้องการทำเช่นนั้น (2) การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนต่างเพศ เช่น ประสบการณ์ครั้งแรก (3) การพิจารณาตนเองในฐานะที่แยกจากเพื่อน และในฐานะที่มีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ เช่น การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างกันฉันท์เพื่อนมีความสำคัญมากกว่าการมีเพศสัมพันธ์ (4) การแสดงตนเองกับผู้อื่นและการยึดมั่นในค่านิยม เช่น ฉันต้องการความจริงใจและการยอมรับ ไม่ต้องการความละเอียดหรือรู้สึกผิด (5) การเกรงกลัวต่อการผูกมัดตนเองก่อนวัยอันสมควร เช่น ฉันไม่พร้อมมีบุตร เพราะตัวฉันยังเด็กอยู่ (6) การไม่ล่วงละเมิดซึ่งกันและกันระหว่างหญิงและชาย เช่น ฉันมีความรู้สึกว่าเป็นการกระทำที่ผิด และ (7) การใช้อำนาจของตนเองกระทำต่อเพื่อนต่างเพศ โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะตามมา เช่น ฉันอยากจะสนุกของฉัน แม้ว่ามันจะเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องสำหรับเธอก็ตาม จากการศึกษาสรุปได้ว่า วัยรุ่นใช้เหตุผลทั้ง 2 ประการ ได้แก่ ด้านศีลธรรมและความรับผิดชอบ ประกอบการตัดสินใจว่าจะมีหรือไม่มีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และใช้เหตุผลในการตัดสินใจระหว่างวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงไม่แตกต่างกัน

แคทเทอร์ริน (Catherine, 1990) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้กฎการแสดงออกของเด็กในการแสดงอารมณ์และควบคุมอารมณ์ พบว่า การเรียนรู้กฎการแสดงออกจะพัฒนาตามอายุและสอดคล้องกับการได้รับการรับรู้จากผู้ปกครอง เด็กมีความต้องการเกี่ยวกับการควบคุมอารมณ์ มากกว่าแสดงออกทางอารมณ์ เด็กจะเรียนรู้ที่จะควบคุมอารมณ์ตามความสอดคล้อง เด็กผู้หญิงเรียนรู้กฎการแสดงออกได้ดีกว่าเด็กชาย แต่ไม่มีความแตกต่างกันในการควบคุมอารมณ์ และการเรียนรู้ในการแสดงออกจะมีการเรียนรู้ได้ง่ายกว่าการควบคุม เพราะเกี่ยวข้องกับความสามารถในการรับรู้ทางสังคม และผู้ปกครองจะเป็นอีกแรงหนึ่งที่จะช่วยให้เด็กรู้จักควบคุมอารมณ์ มากกว่าแสดงอารมณ์ ใน

ส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกทางเพศ พบว่า ขึ้นอยู่กับความคาดหวังทางสังคม สังคมจะคาดหวังในการแสดงออกของเด็กผู้หญิงมากกว่าเด็กผู้ชาย

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของวัยรุ่นที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า วัยรุ่นมีความสนใจ ต้องการติดต่อกับเพศตรงข้ามอย่างเสรี ต้องการยกย่องนับถือ การพบปะกัน และต้องการให้เพศตรงข้ามสนใจ แต่ผลการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ส่วนใหญ่เป็นผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทางเพศ หรือค่านิยม ทัศนคติ ความคิดเห็น และความสัมพันธ์ทางเพศของวัยรุ่นที่แสดงออกต่อเพศตรงข้าม แต่ยังไม่ปรากฏว่า มีการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม โดยตรง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุดรธานี โดยผู้วิจัย คาดว่า ตัวแปรด้านเพศ ประเภทโรงเรียน สถานศึกษา ระดับชั้น ลำดับการเกิด ความสัมพันธ์ของบิดามารดา และลักษณะการอบรมเลี้ยงดู จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการแสดงออกต่อเพศตรงข้ามของนักเรียน